Թ. ՏԱՐԻ 2567 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 4 ՆԱՒԱՍԱՐԴ 4385 14 ՕԳՈՍՏՈՍ 1892 4 ՍԷՖԷՐ 1310 ՈՒՐԲԱԹ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعلیه‌ده غلطه‌ده آره‌ولك غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան ... 150
» » Վեցամսեայ ... 75
» » Եռամսեայ ... 40
Օտար երկիրներ Տարեկան Ֆրանք ... 56
» » Վեցամսեայ ... 28
Ընծայ թուղթի վրայ ... Տարեկան Օսմ. Ոսկի 2
Գաւառաց բաժանորդ ... Ղրուշ 50

Խմբագրութեան ղրկուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՕԳՈՍՏ. 14/26 1892

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆՔ

ԱՊԱՐԱՆՑԻ ՊԱՇ ԱՊԱՐԱՆԷՆ
ԿԱՄ
ՄԷԿ ԿՆԿԱՆ ԵՐԿՈՒ ԷՐԻԿ

Մեք անանկ դիւրին կերպով էրիկ կնիկ զիրար ձգելուն ու նորէն կարգուելու կողմը չենք։ Այս մասին մեր դատանանքը վերջին օրերս ալ պարզեցինք, և կը փափաքէինք որ ուրիշներ նոյնքան որոշ պարզէին իրենցը, երբ ամուսնական խնդրով կը զբաղին։ Մեք օրինաւոր և բանաւոր գտանք ինչ ինչ պարագայից մէջ մեր Հայրապետաց և անոնց հետեւողութեամբ Սինոդի ըրած թոյլտուութիւնները։ Նոյն տեսութեամբ ոչ-բանաւոր գտանք մեր ամուսնական դատարանաց չափազանց վարանոտ ընթացքն համանման պարագայից առջեւ։ Բայց կանխահաս գտանք այս անգամ Սինոդին որոշումը, որով Ապարանցի Հայուհի մը արտօնեալ է երկրորդ ամուսնութիւն կնքելու՝ ամուսնոյն աաչափ տարւոյ պայմանաժամով Սիպերիա տարագրուելէն անմիջապէս ետք։ Աննշան բացառութեամբ, այն տնօրինութիւն ընդհանրապէս քննադատեցաւ Կ. Պոլսոյ Հայ հասարակութեան մէջ։ Տարագրելոց կնիկներուն համար կրկնամուսնութեան արտօնութիւն ռուսական օրինաց մէջ կը գտնուի։ Բայց մինչեւ որ Հայ Եկեղեցւոյ ժողովոց կանոններէն կամ Հայրապետաց տնօրինութիւններէն այս մասին օրէնք մը ցոյց չտրուի մեզ, ուրիշ բան չի մնար բայց եթէ պնդել ինչպէս անցեալ օր ալ կը պնդէինք, թէ Սինոդն իւր սահմանէն անդին անցած է նոյն կնոջ կրկնամուսնութիւնն արտօնելով։ Ամուսնական խնդրոց մէջ, նա միայն Հայ Եկեղեցւոյ օրէնքներն ու սովորոյթներն ի գործ դնելու իշխանութիւն ունի, և երբ պարագայ մը կանխաւ սահմանուած և օրինագրուած չէ, նոյն իսկ ըստ Պալաժենիոյ իւր իրաւասութեան սահմանէն անդին կ'անցնի՝ զուտ կրօնական գործ մը ինքնագլուխ տնօրինելով։

⁂

Այս կարծիքն յայտնելով խնդրոյն իրաւասական կողմին վրայ, նաև բուն իսկ հիման վրայ մեր կարծիքն ըսենք, որ սա է թէ Ֆրանսական ամուսնալուծման օրէնքն անգամ, որ տեսակին մէջ նորագոյն օրէնքն է, անխտիր ամէն տարագրելոց կիները չարտօներ ի կրկնամուսնութիւն, այլ միայն երբ այրը դատապարտեալ է անպատուիչ յանցանքով, որ բարոյական մարդն իսկ կը սպաննէ։ Երբ էրկան դատապարտութիւնը չունի այս հանգամանք, Ֆրանսայի մէջ անգամ կնիկը չի կրնար նոր էրիկ պահանջել։ Իրեն կը մնայ համբերել, կամ իւր էրկան հետեւիլ՝ մինչեւ Քալէտոնիա, այո՛, մինչեւ Քալէտոնիա և մինչեւ ի Նոր Կուինէա, եթէ կը հաճի։

Այս փաստը զոր ի մէջ բերինք անցեալ օր՝ մեր օրէնքները Ֆրանսականին վրայ ձեւելու մտօք չէր անշուշտ։ «Թառաւելագոյնն» (a fortiori) փաստ մ'էր սա, որով կ'ուզէինք ըսել թէ «Ո՞վ բարեկարգէինք Հայ Եկեղեցւոյ, երբ Ֆրանսայի մէջ անգամ, ուր ամուսնութիւնն աշխարհականացեալ է, ուր քաղաքային ամուսնութիւն կայ, ուր Ամուսնալուծման օրէնքը վերահաստատուած է, տարագրելոյ մը կնիկն յամենայն դէպս չի կրնար կոր իւր էրիկը ձգել, դուք որո՞վ չափազանցութեամբ կը պահանջէք որ Ռուսահայու մը էրիկը Սիպերիա ղրկուելուն պէս՝ կնիկն ազդին [illegible] եղաւ ըսելով՝ նոր էրիկ առնէ ու ելլէ ընէ։»

Ու պիտի յարէինք, գիտնալով թէ խօսքերնիս ո՛յց ոմանց կ'ուղղենք. «Եւ որովհետեւ քաջ իսկ յայտնի են ձեր կնահաճ զգացմունք, թոյլ պիտի տայի՞ք ձեր խորին օրէնսգիտութեամբ որ՝ օրինակի համար՝ կնիկը Սիպերիա տարագրման դատապարտուելուն պէս, էրիկն ազդին Կախեթու գինիով փառաւորէր իւր երկրորդ կնիկն, այս նոր բախտին համար շնորհակալ ըլլալով բարեդէպ դատավճռոյն։»

⁂

Ուրիշ բան մ'ալ հարցուած էր Սինոդական տնօրինութեան ջատագովներուն։

«Ենթադրենք որ դատապարտեալը քանի մը տարիէն Զարին կողմէ ներման արժանանալով հայրենիք վերադառնայ։ Ի՞նչ պիտի ընէ, երբ տեսնէ որ դուք իւր կինն արտօներ էք ուրիշի հետ պսակուելու, և իւր զաւակներուն ալ ուրիշ հայր տուեր էք։»

=«Այդ ալ հոգ ընելիք բա՞ն է, կը պատասխանէն միւս կողմէ։ Պարզ մտածութիւն մը կը բաւէ։ Թո՛ղ վերադարձող էրիկն ալ երկրորդ կնիկ մը առնու. պրծա՛ւ գնաց։»

Ապրի՛ք։ Ա՛յսչափ աժան կը գտնէք կիներն ու զաւակներն որ գրչի հարուածով մէկ ամուսնէ ուրիշի մը, մէկ հայրէ ուրիշ հօր մը կը հանէք կուտաք։ Անկարելի է թէ այդպէս խօսողներ ո՛չ կնիկ ունին, ո՛չ զաւակ։ Ֆրանսական վէպերուն մէջ իմաստասիրութիւն կարդալն ամէն բան չի սովրեցներ վերջապէս։ Կնոջ մը, զաւկի մը ինչ ըլլալն իրապէս գիտնալու, ճշմարտապէս զգալու համար ամուսնութեան պէս հզօր գիրք չկայ վերջապէս։

Կան պարագաներ յորս ներումն հաւանական է, և այլ եւս արատ չի թողուր դատապարտեալոյն վրայ։ Այդպիսի պարագայից մէջ Սիպերիա ղրկուած մարդն երբ քանի մը տարիէն երկիր դառնայ, ինչո՞ւ համար իւր կնիկն ու զաւակները չգտնէ վերստին իբրեւ իւր սրտին հատորներն, ինչպէս որ էին նոյն ձախող դիպուածէն յառաջ։ Մարդս սխալական է. երբ կը սխալի, պատիժը կը քաշէ. բայց պատիժ մը իրաւամբ քաղաքային կամ պատժական օրէնքը տուած ժամանակ, հարկ անհրաժեշտ է միթէ որ պատիժ մ'ալ Եկեղեցին տայ, — այնպիսի Եկեղեցի մը որուն համար բացառապէս սուրբ է ամուսնական կապը, — կարծես դատավճռոյն մէկ թերին ամբողջացնելով, լուծելով դատապարտելոյն ընտանեկան ամէն կապերն ու կապակցութիւններն, այն ամէն հոգեկան ու բնական գրգիռներն որով հոն՝ Սիպերիոյ մէջ՝ կրնար խրախուսուիլ պարկեշտօրէն կրելու իւր պատիժ, իւր պարտականութիւնները խղճի մտօք կատարելու, իւր պահապանաց համակրանքը շահելու, և վերատեսչներուն բարեխօսութեան արժանի լինելու, օրին մէկը պատժոյ թեթեւցմամբ ի հայրենիս դառնալու համար, ինչպէս կ'ընեն ամէն կառավարութիւնք։ Երբ, վերջապէս, ընտանեաց վերակազմութեան յոյս մը կայ տակաւին, Եկեղեցին կը հաճի՞ ամուսնական կապը բացարձակ խզելու։ Քրիստոս որ կնոջական պարտաւորութեանց դէմ մեղանչող կնկան իսկ առաջին անգամուն ներողամիտ երեւցաւ՝ այն յուսով թէ տակաւին կրնար փրկուիլ, պիտի հաւանէ՞ր իւր ամուսնական պարտաւորութեանց դէմ չմեղանչող այս տարագրելոյն կնիկն ու զաւակներէն միանգամայն բաժնուելուն և իւր պսակի օրհնութենէն զրկուելուն։ Եկեղեցին չի կտրեր չի նետեր ցորչափ յոյս կայ ապաշխարութեան ու փրկութեան (*)։ Ամուսնալուծումն ևս ա՛յն ատեն միայն կրնայ հաշտուիլ Եկեղեցւոյ հաստատ սկզբանց հետ երբ ուրիշ ելք, ուրիշ հաւանականութիւն չմնայ թէ ընտանիքը կրնայ վերակազմուիլ ու շարունակուիլ։ Այս բարձր նկատումներ արժէք չունին սակայն ձեզ համար, քանի որ համոզուած էք թէ մարդ կրնայ կնիկ փոխել ռէտինկոթ փոխելու պէս, կամ զաւակներէն հրաժարիլ ինչպէս կը հրաժարի հինցած կօշիկներէն։

Եւ երբ կը հարցունենք թէ «Ի՞նչ ընէ ներման արժանացած էրիկն, երբ ի հայրենիս դառնայ և կինը նորէն ամուսնացած տեսնէ,» ի դէպս և յանդէպս Սինոդի ամէն որոշումները պաշտպանելու գերն ստանձնողներ կը պատասխանեն անխռով.

=«Բայց կնի՞կն ինչ ընէ, երբ էրիկը Սիպերիա կը ղրկեն։»

—Ինչ ընէ՛, Իրա՞ւ չգիտէք թէ ինչ ընէ։ Զրուցեցա՞ւ արդէն։ Ի՞նչ ընէ. Թո՛ղ իւր էրկան հետեւի։ Հոգի չունի՞ն այն բազմաթիւ ռուս կիներն որք իրենց զաւակներն առած իրենց դատապարտեալ էրիկներուն կը հետեւին ի Սիպերիա։ Գոնէ Ալեքսեյի անցեալ ուրբաթ աւուր թուո՞վ ալ չկարդացիք հետեւեալ սրտաշարժ դէպքն որ ի Մոսքուա տեղի ունեցեր է.

«Ի Մոսքուա հնտախտի առաջին դէպքը պատահեցաւ «Սերգէյ և Էլիզապէթ» անուն պատսպարանին մէջ, յարակից այն բանտին ուր դատապարտեալք կը պահուին՝ Սիպերիա տարագրուելնէն յառաջ։ Այս պատսպարան կառուցուած էր՝ օթեւան ընծայելու համար այն կանանց և ընտանեաց որք յանձն կ'առնուն իրենց ամուսնոյ, հայր կամ եղբայր հետ երթալ յաքսորավայր՝ ընտանեկան կեանքը միասին շարունակելու համար նաեւ ի Սիպերիա։ (Ականջը խօսի Էջմիածնի Սինոդին և դիւրին ամուսնալուծում ձեռք բերող Ապարանցի Հայուհւոյն։)

«Այս պատսպարանին մէջ այն պահուն կիներ և տղաքներ կային որք իրենց դժբախտ ամուսնոյ և հօրը ընկերակցելու համար մինչեւ Տօնի և Վորոնէժի նահանգներէն Մոսքուա եկած էին, հնտախտի սերմեր հետ բերելով։»

Մեք չըսինք որ տարագրեալ Ռուսահայուն կինն հնտախտաւորաց կայարան մը ղրկուի։ Բայց վերջապէս, Սիպերիա ո՛չ կախաղան է, ո՛չ կառափնատ, ո՛չ իսկ դժոխք մ'է։ Երկիր մ'է ուր բնակիչներ կ'ապրին հարիւր հազարներով, (ճիշդ թիւը պէտք է փնտռել [illegible] Աշխարհագրութեան դասագրոց մէջ)։ Իրաւ, քիչ մը ցուրտ երկիր է։ Բայց այն ալ հագուած մուշտակէն ու խմուած վոտկայէն կախում ունի։ Մնաց որ, կարգուած ժամանակ, էրիկ կնիկ իրենց ամուսնական պայմանագրոյն մէջ ջերմութեան կամ բարեխառնութեան աստիճանը չեն սակարկեր կարծեմ, և չեն որոշեր իսկ թէ հասարակածայի՞ն թէ սառուցեալ գօտիին տակ պիտի բնակին։ Շատ շատ, մէկ ջերմութիւն միայն կայ զոր կը սակարկեն, լռելեայն թէեւ, — սրտի ջերմութիւնն ըսել կ'ուզենք, բայց ինչ գիտէք, կարելի է դեռ երիտասարդ է էրիկն, ու սիրտը կը բաբախէ տակաւին։ Դատավճիռը զոր իրաւամբ կրեց իւր գործած յանցանքին համար, զինք կը զրկէ՞ր ուտելու և խմելու իրաւունքէն, որպէս զի զրկէր զգալու և սիրելու կարողութենէն։

⁂

Երբ կարճ ու կտրուկ ձեւով կ'ըսեն «Թո՛ղ կնիկը նորէն կարգուի Ապարանի մէջ, թո՛ղ էրիկն ալ եթէ ուզէ՝ նորէն կարգուի Սիպիրի մէջ», ամենէն անհանդուրժելի ըմբռնումն որ կ'երեւի այս կազմ ու պատրաստ «լուծողականաց» մէջ, ա՛յն է թէ Ամուսնութիւնն իբրեւ լոկ վայելքի և հաճոյքի ընկերակցութիւն մը կ'ուզեն նկատել, և ո՛չ թէ նաեւ վշտաց, դժբախտութեանց ու տառապանաց ընկերակցութիւն մը։ Ամուսնութիւնն ո՞րչափ պիտի կորուսանէր իւր հրապոյրն, իւր վսեմութիւնն, երբ հաստատուէր անգամ մը թէ կնոջ գլխուն եկած ո՛ և է դժբախտութիւն կամ փորձանք մը՝ յորում իւր պատիւ չէ արատաւորեալ կամ յորում ինք վերջնապէս չէ կորած՝ բաւ է էրիկն անոր քովէն հեռացնելու վերջնապէս. կամ էրկան գլխուն եկած ո՛ և է դժբախտութիւն, որ աւելի իւր անխելքութեան քան իւր անբարոյականութեան հետեւանք է, կամ պարզապէս պարագաներու բերմունք մ'է, պատճառ պիտի ըլլայ որ այն մարդ միանգամայն զրկուի իւր ընտանիքէն, ողջ ողջ տեսնելով կամ լսելով որ իւր կինը զոր ինք դեռ կը սիրէ՝ անցեր է ուրիշի մը գիրկն, օրինակ, Եկեղեցւոյ հրամանով անցեր է ուրիշի մը, և զաւակները, զորս ինք կը շարունակէ պաշտել իբրեւ իւր մարմնոյն և իւր հոգւոյն մասունքն, ո՛չ ևս զինք հայր կը ճանչեն։ Այս դիտողութիւնն, հա՛րկ է ըսել, առանձինն այս կամ այն Սիպերականին համար չենք ըներ։ Ընդհանուր կերպիւ մը ամուսնութեան նշանակութեան ու պայմաններուն վրայ է մեր դիտողութիւնն, և կը հարցունենք թէ ի՞նչ արժէք պիտի ունենար քրիստոնէական ամուսնութիւն մը զոր լուծելու բաւէր ո՛ և իցէ պատժական վճիռ կամ վարչական տնօրինութիւն, երբ մարդն ոչ ինչ գործած է ընդդէմ ամուսնական պարտաւորութեանց, և երբ բարոյապէս չէ մահացուցած իւր ընտանիքն ու ինքզինք։

⁂

Իրա՛ւ, խնդիր մ'է թէ կարելի չէ՞ որ էրիկն ա՛յնքան նուաստացուցիչ յանցանք մը գործէ և ա՛յնքան չարաչար արատ բերէ ընտանիքին վրայ որ կնոջ և իւր զաւակաց պատւոյն և ապագայ բարոյական ու նիւթական բարօրութեան համար՝ Եկեղեցին արժան դատէ լուծել այնպիսի միութիւն մը։ — Եւ երբ էրկան այսքան տմարդ մէկ ընթացքին համար լուծուի ամուսնութիւնն, Եկեղեցին այնուհետեւ այն մարդուն արտօնութիւն պէ՞տք է տայ երկրորդ ընտանիք մը կազմելու. զի եթէ իւր անունն ընտանիքի մը տալու, կին ու զաւակներ ունենալու բարոյական իրաւունք ունէր, ի՞նչ հարկ կար անոր կինն ազատ հռչակել և անոր զաւակները բաժնել իրենց հօրմէն։ — Ասոնք փշոտ խնդիրներ են, զորս չէ կարելի անտես ընել։ Բայց կը պնդենք որ ամուսնութեան եկեղեցական վարդապետութեան հետ այնքան սերտ առնչութիւն ունեցող այսպիսի նուրբ խնդիրներ ինքնին վճռելով, Սինոդն իւր իրաւասութեան շրջանակէն դուրս կ'ելնէ, և աւելի նախանձախնդիր մարմին մը վայրկեան մը չպիտի վարանէր յանձնարարել խնդրարկու կնոջ որպէս զի սպասէ նոր Կաթողիկոսին հաստատման, ամիս մ'ալ, կամ տարի մ'ալ ըստ պարագային։ Եթէ էրիկը փոխանակ Սիպերիա ղրկուելու մեռնէր, որով նորէն կարգուելու համար Սինոդին դիմելու հարկ չմնար, կինն հետեւեալ օրը պիտի ելնէ՞ր կարգուելու։ Սուգ պիտի չպահէ՞ր բնաւ։ — Կնիկն ալ Սինոդն ալ աճապարած չե՞ն քիչ մը. — ա՛յդ է մեր հարցումն։

(*)։ Այս գաղափարին վրայ առանձինն ծանրանալու առիթ պիտի ունենանք, քննելով անոնց կարծիքն որք կնոջ կամ էրկան կողմէ զղջում և ապաշխարութիւն չեն ընդունիր բնաւ, և կը պահանջեն որ առաջին և միակ յանցանք մը բաւ ըլլայ ամուսնութիւնն ի սպառ լուծելու։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԽԱՂԱՂԱՍԻՐԱՑ Համաժողովն որ շաբթուս մէջ գումարեցաւ Զուիցերիոյ Պեռն քաղաքին մէջ, իւր անունը տալու երեւոյթն ունի. զի այժմէն գժտութիւնք կ'երեւին այս մարմնոյ մէջ։ Ռումանք, որք արտաքոյ Ռումանիոյ բնակեալ Ռումանաց կրթութեան համար ակումբ մը կազմած են, երեք պատուիրակներ ղրկեցին ի Պեռն, որք անդամներուն բաշխեցին Հունգարայ ի պատասխանի և ի պաշտպանութիւն Ռումանաց իրենց հրատարակած տետրակը։ Նոյն տետրակէն մեծ մաս մը գրաւուեցաւ Հունգարիոյ մաքսատան մէջ։ Զուիցերիոյ Դաշնակցային Խորհրդոյ անդամ Պ. Ռիւշօնէ որ կը նախագահէ, բացատրեց Համաժողովոյն նպատակն, որ է պատերազմ մղել պատերազմի դէմ, և համազգային խաղաղութեան գաղափարները տարածել և զօրացնել ընկերութեան ամէն դասակարգերուն մէջ։ Գերման պատուիրակներն ըսին թէ Գերմանիոյ մէջ եւս այս գաղափարը մեծապէս կը յառաջդիմէ։ Աւստրեան խաղաղասիրաց ընկերութիւններուն ներկայացուցիչ Սիւթներ Պառոնուհին ֆրանսերէն լաւ ճառ մը արտասանեց, յայտնելով թէ իւր երկրին մէջ սպայից մէկ մասն եւս անդամ է խաղաղասէր մարմիններու, ինչ որ դժուար չէ հաւատալ, երբ ատենաբանուհւոյն նման մտացի և գեղանի տիկիններ և օրիորդներ այն ընկերակցութեանց մէջ խաղաղութեան և հաշտութեան անուշ գաղափարները կը ջատագովեն ամէն օր։ Վիեննայի Համալսարանին և ուրիշ աւստրեան Համալսարանաց մէջ եւս նոյն մտօք ընկերութիւնք կազմուած կան։ Ամերիկեան ընկերութեանց ներկայացուցիչն եւս տիկին մ'է, Տիկին Լօքուտ, որ փաստաբան է ի Շիքակօ, և իբրեւ գործնական մտաց տէր Ամերիկուհի, պարագայէն օգուտ քաղելով, ժողովականներն հրաւիրեց գալ տարի այցել Շիքակոյի Արուեստահանդէսը։ Գրաւ դնել կարելի է որ ամերիկեան Արուեստահանդիսին յաջողութեան համար մինչեւ Թուրքիա պատուիրակ ղրկելով Ռոպերդ Քօլէճի տարեկան հանդիսին մէջ Շիքակոյի Արուեստահանդիսին դատը ջատագովել տուող կարգադիր մարմինը տիկին ատենաբանուհին եւս մինչեւ Զուիցերիա ղրկած է՝ ո՛չ թէ միջազգային խաղաղութեան այլ գալ տարւոյ միջազգային Արուեստահանդիսին «ռէքլամն» ընելու։

Յայնժամ ելաւ կանգնեցաւ ռուման պատուիրակն, և Հունգարիոյ վերաբերեալ գրուածը ներկայացնելով իրենց

—)(127)(—

ԹԵՐԹՕՆ
ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԷՄԻԼ ՌԻՇՊՈՒՐ

ՍԱՆՏՐԻՅԵՈՆ

ՄԱՍՆ ԵՐՐՈՐԴ

ԹՇՈՒԱՌԱԿԱՆՆԵՐԸ

Կը բռնէր Սանտրիյեոնի մէկ ձեռքը և ջլաձգօրէն կը սեղմէր զայն՝ ջանալով խեղդել իր արցունքները։

—Մառի-Մատըլէն, ի՞նչ ունիք։

—Ոչինչ, տխուր մտածում մը։

—Եւ ե՞ս եմ պատճառը . . . ։

—Ոչ, ոչ, ամենեւին։

Եւ ըստ որում Սանտրիյեոն անձկոտ կ'երեւէր, մանկամարդ աղջիկն անոր վիզը նետուեցաւ և համբուրեց, մրմնջելով.

—Մօր մը գորովին վրայ կը խօսիք ինձ որուն կաթէն զրկուած եմ ծնած օրս իսկ, այն մայրական սիրոյն վրայ զոր այնքան կը փափագէի ճանչնալ։

Սանտրիյեոն հառաչեց։

Այս պահուս իրենց ուշադրութիւնը դարձաւ ձիու մը արշաւին վրայ և քիչ յետոյ ձիաւոր մը տեսան որ զանոնք նշմարած ըլլալով մեղմացուց իր հեծանելիին ընթացքն և ստիպեց զայն դանդաղ քալել։

Պ. տը Շանպլին էր։

Իր հետեւած ճամբան իր բնակարանը չէր տաներ. բռնած էր այդ ուղին գիտնալով որ պիտի հանդիպի վարժուհիին և յուսալով առանձին գտնել զնա։ Ուստի, սաստիկ սրտնեղեցաւ տեսնելով Մառի-Մատըլէնը նստած այն խեղագարին քովը, զոր Սանտրիյ կ'անուանէին և որուն արդէն մէկ երկու անգամ հանդիպած էր իր ճամբուն վրայ։

Երկու կանանց առջեւէն անցնելով, ժպիտ մը ունեցաւ, ձեռքով ողջունեց Մառի-Մատըլէնը և պարուրեց զայն նոյն շողարձակ, տարօրինակ նայուածքով որ կը խռովէր մանկամարդ աղջիկը և կը սարսեցունէր զայն։ Այս անգամ, թուեցաւ իրեն թէ բոլոր արիւնը կը սառի երակներուն մէջ։

—Անպատճառ, մտածեց Մառի, այս մարդէն կը վախնամ։

Տը Շանպլի խթեց իր ձիուն կողերը, որ սալամբակ ճամբայ ելաւ։ Հեծեալը, բաւական լաւ ձիաւորող, կը տնկուէր, կը սիգար, անշուշտ սքանչացունելու համար մանկամարդ աղջիկն իր վայելչութեամբ, շնորհով և իր ֆիզիքական այլ առաւելութիւններով։

—Այս պարոնը չէ՞ որ Հեքթօր տը Շանպլի կ'անուանի, հարցուց Սանտրիյեոն։

—Այո, ինքն է։

—Գէշ նայուածք մը ունի այս երիտասարդը։

—Ա՛հ։

—Ձեզ նայելու կերպն անհաճոյ եկաւ ինձ. կատաղի աչուըներով գայլ մը յիշեցուց ինձ որուն խեղճ պզտիկ գառնուկի մը վրայ յարձակիլն և զայն անտառ տանիլը տեսայ, հակառակ անոր ցաւագին մայիւններուն։ Շա՞տ անգամ դղեակ կուգայ այս Պ. տը Շանպլին։

—Գրեթէ ութ օրն անգամ մը։

—Ձեզ հետ կը խօսի՞։

—Երբեմն։

—Ի՞նչ ըսած է ձեզ։

—Այնպիսի բաներ զորս ամէն ատեն չեմ հասկնար։

—Թող տալու չէ այս երիտասարդին որ ձեզ հետ խօսի, և մանաւանդ, ամենեւին մի՛ պատասխանէք իրեն։

—Անանկ կ'ընեմ։

Սանտրիյեոնի աչուըները վայրագ արտայայտութիւն մը առին։

—Մառի-Մատըլէն, գոչեց յուզումէ խլացած ձայնով մը, այս Հեքթօր տը Շանպլին վատ է, զգուշացէք իրմէ և իր խօսքերէն։

—Բայց միտուընիդ ի՞նչ է։

—Չեմ գիտեր։ Յանձին այդ մարդուն կարծեցի տեսնել կատաղի գայլն որ գառնուկն անտառ տարաւ՝ փարատելու համար։

Մանկամարդ աղջիկը նորէն սարսռաց։

—Ժամանակն ուշ է, ըսաւ ոտք ելնելով, դղեակ դառնալու ատենն է։

—Թոյլ կուտա՞ք որ ձեզ ընկերանամ։

—Բայց այո։

Սանտրիյեոն, արդէն յոտին կանգնած, արագ նայուածք մը նետեց ցորենի դաշտին վրայ։

—Միշտ հոն է, մրմնջեց։

—Որո՞ւ վրայ կը խօսիք, հարցուց մանկամարդ աղջիկը։

—Թորթիյեարի, պատասխանեց Սանտրիյեոն։

—Եւ կ'ըսէք թէ հո՞ն է։

—Մենէ քսան քայլ անդին, դաշտերուն մէջ պառկած։

—Բայց ձեր շունին պէս ձեզի՞ կը հետեւի։

—Խեղճ տղուն երջանկութիւնն այդ է, ինչպէս իմս զձեզ տեսնել է։

Անմռունչ մնացին և մինչեւ դղեակին երկաթորմը բառ մը չփոխանակեցին, ուր Սանտրիյեոն թողուց Մառի-Մատըլէնը։

Սա ներս գնաց, միտքն անհեթեթ գաղափարներով խճողուած ու խռովեալ։

Առաւ իր սանուհիները և մինչեւ ընթրիքի ժամը աշխատեցուց զանոնք։ Կը ջանար ազատիլ այդ թախծագին տպաւորութենէն, այլ ի զուր։

Ընթրիքէն և պզտիկ աղջիկներուն շնորհուած կէս ժամու զբօսանքէն ետքը, Մառի-Մատըլէն, մեքենաբար, բացած էր դաշնամուրը որուն առջեւ անմիջապէս նըստած էր Լիւսիէն։

Բայց ինչպէս որ տեսանք, փոխանակ ուշադիր ըլլալու տուած դասին, վարժուհին մտազբաղ, երազուն էր, ոչ միայն մտահոգ, այլ յուզեալ, չարչրկուած աղմկալից մտածումներու խուժանէ մը, որք կ'սպառնային մթին տրտմութեան մը հանգամանքն առնուլ։

Սանտրիյեոնի բոլոր խօսքերը կը հնչէին տակաւին իր ականջներուն, և տարօրինապէս յուզեալ կը զգար ինքզինքն յիշելով անոր ըսածներն իր գորովի մասին, որ գորովէ աւելի բան մըն էր։

Այս ամենուն կուգար կը խառնուէր Պ. տը Շանպլիի յեղակարծ երեւումն ճամբուն վրայ և Սանտրիյեոնի սա բառերը.

—Զգուշացէք այս մարդէն և իր խօսքերէն։

Լա՛ւ ուրեմն, այո, կը զգուշանար այդ յաւակնալից պճնամոլէն որ տեսակ մը սարսափ կ'ազդէր իրեն և զոր Սանտրիյեոն կը բաղդատէր անտառի գազանին, գառնուկի յափշտակչին։

Բայց ի՞նչ վախնալիք բան կրնար ունենալ այդ մարդէն։

Ոչինչ, բացարձակապէս ոչինչ։

Ո՛հ, այս կողմէն ինք շատ հանդարտ էր։

Եւ եթէ Պ. Շանպլի խառնուած կը գտնուէր իր այդ մտահոգութիւններուն, անշուշտ անիկա չէր զինք մտատանջ ընողն և ներքին յուզումն յառաջ բերողը։

Եւ սակայն կը մտածէր թէ շատ առանձին էր յորմէ հետէ ա՛լ իր մօտ չունէր Տիկ. Մելվիլն։ Այժմ ո՞վ պիտի պաշտպանէր զինքը եթէ պէտք ունենար պաշտպանուելու։

Անշուշտ իրեն հետ աղէկ կը վարուէին. կը յարգուէր, կը մեծարուէր, բարեկամութիւն կը ցուցուէր իրեն։ Բայց կոմսուհին, որքան ալ սիրալիր ըլլար, Տիկ. Մելվիլը չէր, և Պ. տը Բլէռֆոն, շատ զբաղեալ իր գործերով, երբեք չէր կրնար իրեն համար ապահով բարեկամ մը ըլլալ որպէս Բօլ Մելվիլ։

Իր փնտռածը, այն որուն բացարձակ պէտքը կը զգար, ամուր նեցուկ մը, միանգամայն անձնուիրութիւն մըն էր որուն վրայ կարենայ վստահիլ ո և իցէ պարագայի։

Ասիկա կը համապատասխանէր իր գաղտնի մտածումներէն միայն, իր սիրող սրտին բաբախումներուն։ Ըստ որում խանդաղատանքի գեղում մը ունէր յինքն որմէ երկու պզտիկ աղջիկներն ու Սանտրիյեոն օգուտ կը քաղէին միայն։ Աւա՛ղ, այսչափը բաւական չէր Մառի-Մատըլէնին համար որ սիրելու համար ծնած էր և որ անհրաժեշտ պէտք կը զգար յինքն եռանդագին սիրուելու, որպէս Բօլ Մելվիլ սիրած էր զինքը։ Լաւ ուրեմն, այո, հէք վարժուհիին պէտք եղածը, փափագածը, իր հոգւոյն մէջ կոչածը սէրն էր, սէր մը որ սնունդ տար իր խոհերուն և համակէր իր կեանքն համբուն։

Բայց Ժօրժ Նօթիէ հոն էր, կազմ և պատրաստ ընդունելու այս սէրը, թանկագին գանձ, և անով համակելու զինքը։ Բայց ըստ որում անդիմադրելի կերպով ձգուած կը զգար ինքզինքն առ երիտասարդ ճարտարագէտն, Մառի-Մատըլէն անյողդողդ կը մնար, ինքզինքը կը պաշտպանէր այս զգացմանց դէմ որոց սաստկութենէն կրնար երկնչիլ։

—Խենդ եմ, կ'ըսէր ինքնին, չսիրեր զիս, երբէք չպիտի սիրէ, ինչո՞ւ պիտի սիրէ։

(Շարունակելի)

տարրին վերաբերեալ կարծիքներ պարզեց, որոց ծափահարեցին ֆրանսացի և իտալացի պատուիրակք, բայց ուրիշ պատուիրակներ, մանաւանդ զուիցերիացի պատուիրակներ ընդդիմացան, ըսելով թէ Զուիցերիոյ մէջ երեք տարբեր տարրեր (իտալացիք, Ֆրանսացիք և գերմանացիք) մէկ երկրի կը ծառայեն և մէկ ամբողջութիւն կը ձեւացնեն, մինչ եթէ ուսման պատուիրակին տեսութիւնք ուղիղ և յանձնարարելի ըլլային, Հելուետեան Դաշնակցութիւնն այսօր գոյութիւն չէր ունենար: Պատուիրակաց մեծամասնութիւնն ուսանողաց դասէն է: Նախագահին խօսքերն յաճախ ընդհատեցան: Այս ժողով սա առաւելութիւնն ունի որ 5 գերման և 76 ֆրանսացի պատուիրակներ քով քովի նստած են հոն: Անգլիացիք 96, Իտալացիք 41, Ամերիկացիք 20, Աւստրիացիք 20 պատուիրակ ունին, ուրիշներէ զատ: Գերման պատուիրակաց սակաւութիւնն ուշադրութիւն կը գրաւէ: Լսելով որ շատ մը Ֆրանսացիք պիտի գան, կ'երեւի թէ շատ մը Գերմանք չեն ուզած Ֆրանսացւոց հետ քով քովի գտնուիլ նոյն ժողովոյ մէջ:

ԱՆԳԼԻՈՅ մէջ ուշադրութիւնք կեդրոնացած են Նիւքասլի վրայ, ուր Իռլանտայի նոր նախարար Պ. Ճօն Մորլի կը ջանայ վերընտրուիլ, և միութենական Պ. Բալի կ'ուզէ Նիւքասլի երկրորդ աթոռն եւս կորզել կլատսթոնեանց ձեռքէն, ինչպէս առաջին աթոռն արդէն կորզուեցաւ վերջին ընտրութեան մէջ: Միութենականք կլատսթոնեան ընտրելոյն դէմ կը հանեն գործաւոր դասու պատկանեալ ընտրողներն եւս, որովհետեւ Պ. Ճօն Մորլի վերջնական յանձնառութիւն չէ ըրած թէ նոյն տարրին ամեն առաջարկներն օրինաց կարգ անցունել պիտի ջանայ: Այս մարդ «պարկեշտ Մորլին» կ'անուանի, և եթէ բան մը խոստանայ, պէտք է ի գործ դնէ: Իռլանտայի մասին ալիքէն ի վեր ինչ գաղափար որ յայտնած էր, նոյնին վրայ կը մնայ: Գործաւորական խնդրոյ մէջ ութ ժամու աշխատութեան առաջարկը վերջնապէս չէ ընդունած: Այս պարագայէն օգուտ քաղելով, Միութենականք կը յուսան այս անգամ պարտութեան մատնել զինք:

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԼՈՒՐԵՐ

Խառն Ժողովն իւր վերջին նստին մէջ վերահաստատեր է Ս. Երուսաղէմի միաբան Երէցեան Արժ. Տ. Գէորգ Ծ. վարդապետի պաշտօնն՝ իբր այցելու հովիւ Ռումանիոյ և Պուլկարիոյ Հայոց: Կը յիշուի թէ Տ. Գէորգ վարդապետ, որ այժմ Ս. Երուսաղէմ կը գտնուի, այդ պաշտօնն առժամապէս վարելէ յետոյ, Ս. Էջմիածին ուղեւորած և ի դարձին վիճակագրական ընդարձակ տեղեկագիր մը մատուցած էր առ Ազգ. Կեդր. Վարչութիւնն ի մասին Ռումանիոյ և Պուլկարիոյ ազգայնոց եկեղեցական ու կրթական վիճակին:

Խառն Ժողովն Ամեն. Տ. Յարութիւն Ս. Պատրիարքի հաւանութիւնը պիտի խնդրէ, Տ. Երէցեան Հօր յանձնուելիք սոյն պաշտօնին համար:

ՈՒՍՈՒՑՉԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ

Երէկի թիւով հրատարակեցինք Ուսուցչական Ժողովոյ Ատենադպրին ստորագրութիւնը կրող հրաւիրագիր մը որ կը ծանուցանէր թէ «Ուսուցչական Ժողովոյ Բ. Նըստաշրջանի Բ. նիստը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ, 18 օգոստոս, և այլն»:

Այս առաւօտ ստացանք Ուսումնական Խորհրդոյ Դիւանադպրին կողմէ երկրորդ Ազդ մը, ծանուցանող թէ «Ուսուցչական «Ժողովոյ Բ. նիստը տեղի պիտի ունենայ «յառաջիկայ ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ, 17 օգոստոս, «և այլն»:

Փափագելի էր որ Ուսումնական Խորհրդոյ և Ուսուցչական Ժողովոյ Դիւանները համաձայնէին իրենց միջեւ, վերջնական յայտարարութիւն մը հրատարակէին ազգ. լրագրաց վաղուան թուոյն մէջ, բացորոշապէս ծանուցանող թէ Ուսուցչական Ժողովոյ Բ. նիստը ո՞ր օր տեղի պիտի ունենայ, որպէս զի թիւրիմացութիւնը բարձուի և մ՚ գուցէ ժողովականաց մէկ մասն երկուշաբթի և միւս մասն երեքշաբթի երթալով, նիստն ապարդիւն մնայ:

Մեր կողմէ, որքան որ կը յիշենք, երկուշաբթի աւուր գումարման մէջ, ատեանի փակման պահուն, Ատենապետ Իւթիւճեան էֆէնտի՝ ժողովականաց ոմանց խնդրանօք՝ առաջարկեց որ երկրորդ նիստը փոխանակ երկուշաբթիի, որ տօն է, երեքշաբթի գումարուի, և ժողովը բանաւոր գտնելով այդ առաջարկութիւնն, համամիտ գտնուեցաւ անոր:

Երէկ իրիկուան ռուսական Սուրհանդակաւ առնուած Թիֆլիզի թերթերուն մէջ կը կարդանք·

Ստացանք ռուս երիտասարդ գրող Իւրի Վեսելովսկուց նրա բաւական ընդարձակ բրօշիւրը ՀԱՅՈՑ ԲԵՄԻ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԻՑ վերնագրով: Հեղինակը շատ խղճմտօրէն կերպով ուսումնասիրել է հարցը և հայոց բեմի ծնվելու օրից թէ Կ. Պօլսում և թէ Թիֆլիսում, մինչեւ մեր օրերը՝ մեր բեմական գրականութեան մի ճիշդ և ամփոփ պատկեր է ներկայացնում ռուս հասարակութեանը: Գնահատելին այն է, որ Պ. Վեսելովսկի հայոց բեմի վրայ խօսելով և քննադատելով թէ՝ մեր ամենանոր պիէսաները և թէ նրանց մէջ հանդէս բերուած տիպերը, անտես չէ առնում հայերի ժամանակակից կեանքը· այդպիսով նա քննադատում է մեր թատրոնը, եթէ այսպէս կարելի է ասել, զուգընթացաբար մեր հասարակական կեանքի պայմանների զարգացման հետ: Իր բրօշիւրի առաջաբանում Վեսելովսկի խօսում է առհասարակ հայոց նոր գրականութեան վերածնութեան մասին, ցաւ արտայայտելով որ մինչեւ այժմ հայոց գրականութիւնը անյայտ էր մնում ռուս հասարակութեան, այն ինչ մօտ մի դար է արդէն որ հայ ինտելիգենցիան աշխատում է իր գրական նոր ասպարէզում:

—Մեզ գրում են Բագուից հետեւեալը· «Մեր մարդասիրական ընկերութիւնը պարտաւոր էր իր կանոնադրութեամբ, և եթէ կանոնադրութիւն էլ չը լինէր՝ կարող էր որ և է օգնութիւն հասցնել Բագուի չքաւոր ազգաբնակութեան: Սակայն ընկերութեան թէ անդամները և թէ նախագահը փախել են քաղաքից:»

—Մեզ գրում են, որ յուլիսի 15-ին հասել է Կարս Երեւանեան թեմի Գեր. փոխանորդ Գրիգորիս եպիսկոպոս Գառնակերեանց և յուլիսի 19-ին, կիրակի օր, Սրբազանը քարոզ խօսեց եկեղեցում: Իսկ յուլիսի 20-ին նա մեկնեց Կարսից նորից դէպի Երեւան:

Անցեալ երկուշաբթի օր Նիկոմիդիոյ Զէնկիւէր գիւղին մէջ տունէ մը հրդեհ ծագելով, թէեւ նոյն պահուն փչող սաստիկ հովին պատճառաւ վախցուեր է որ տարածուի և մեծ աւերումներ պատճառէ, սակայն Նիկոմիդիոյ առաջնորդ Գեր. Ստեփան եպիսկոպոս Ցոլակեան, որ հովուական այցելութիւն մը կատարելու առթիւ անդ կը գտնուէր, ամեն ջանք ի գործ դնելով՝ շրջակայ գիւղերու ժողովրդեան աջակցութեամբ յաջողեր է հրդեհին ընթացքը կասեցունել:

ՔԱՂԱՆԹԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ Ի ՊՐՈՒՍԱ ԿԸՆԴՈՒՆԻ ԳԻՇԵՐՕԹԻԿՆԵՐ:
169 1—12

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ·— Պաղտատի Նահանգին դատական քննիչ անուանեցաւ Բերայի նախնական դատարանի Հուգուգի երկրորդ ճիւղին նախագահ Հասան էֆէնտի, որուն Իւլայի առաջին աստիճան տրուեցաւ:

Բերայի նախնական դատարանի Հուգուգի երկրորդ ճիւղին նախագահ անուանեցաւ Արիֆ պէյ, չըրջանաւարտ Իրաւագիտական վարժարանին և առաջին քարտուղար Վճռաբեկ ատենին:

Երկրորդ կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան արուեցաւ զինուորական ատենի ընդհանուր դատախազ Միրլիվա Բէչիր փաշայի:

Չորրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Ֆրանսայի հանքային երկրաչափներէն Պ. Բախիի:

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՋԵԿՈՒՑՄՈՒՆՔ·— Տրապիզոնի կուսակալութիւնն, ըստ տեղեկագրութեան Ճանիկի կառավարչին, գրած է Ներքին գործոց Նախարարութեան թէ Իմամէ անուն պարսիկ մը, որ ժամանակէ մը ի վեր կ'ապաստանէր նոյն գաւառին մէջ, սպաննուած ձերբակալուեր է և թէ Քէհեա օղլու Թուֆան ու Սերաստացի Գասըմ օղլու Իպրահիմ Ջաւուշ հնազանդութիւն յայտնած են կառավարութեան:

— Մանասդըրի կուսակալութիւնն հեռագրած է Ներքին գործոց Նախարարութեան թէ Օխրի գաւառակի Օքամիս գիւղէն Թալիպ անուն մարդն, որ նոյն գիւղին ու շրջակայից բնակիչները կը կեղեքէր, սպաննուած ձերբակալուեր է Օքամիս գիւղին մէկ տունին մէջ:

—Այտընի կուսակալութիւնն հեռագրած է Ներքին գործոց Նախարարութեան թէ օգոստոս 11ին Տէնիզլիի մէջ երեք անգամ երկրաշարժի սաստիկ ցնցմունք զգացուեր են, սակայն բարեբաղդաբար ոև է վնաս չէ պատահեր:

—Պէրութի Նահանգին Նախկին Մէքթուպճի Ահմէտ Բէհճէթ պէյի 1750 ղրշ հանգստեան թոշակ յատկացուած է՝ իւր ամենէն վերջին պաշտօնի յատուկ ամսաթոշակին կէսը:

Ի ԿԱՅՍ· ՊԱԼԱՏ·— Բարձր· Սպարապետը, Ներքին գործոց Վսեմ· Նախարարն և Թնդանօթարանի Վսեմ· Վերատեսուչն երէկ կայս· պալատ երթալով ստացան Վեհ· Սուլթանի հրամանները:

ԿԱՐՆՈՅ նորընտիր կուսակալ Հայտար փաշա երէկ իրիկուն Տրապիզոնի ճամբով իւր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ ֆրանսական շոգենաւով:

Հայտար փաշա երէկ առաւօտ կայս. պալատ գնաց և արժանացաւ կայսերական մեծարանաց: Ն· Վսեմութիւն յետոյ Բ· Դուռն երթալով այցելութիւն տուաւ Բարձր· Մեծ-Եպարքոսին ու Ներքին գործոց Վսեմ· Նախարարին և իւր հրաժեշտի ողջոյնը մատոյց:

ՀԱՆՐԱՅԻՆ Պարտուց վարչական ժողովոյ Նախագահ Պ· Վինսընդ Քայլարտ կանոնաւոր ցուցակ մը պատրաստած է որ կը պարունակէ նոյն վարչութեան հաստատման թուականէն ի վեր ունեցած հասութից ու ծախուց քանակութիւնը: Այդ ցուցակ ի մօտոյ պիտի մատուցուի Վեհ· Սուլթանին:

ԼԻԲԱՆԱՆՈՒ կառավարիչ Վսեմ· Նաուում փաշա երէկ իրիկուն ընտանեօք Պէրութի ճամբով իւր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ Մէսաժըրիի Լը Պ···տօնէ չոգենաւով:

Նաուում փաշա երէկ առաւօտ կայս· պալատ գնաց և արժանացաւ կայսերական մեծարանաց: Ն· Վսեմութիւն յետոյ Բ· Դուռը գնաց և այցելութիւն տալով Բարձր· Մեծ-Եպարքոսին, Արտաքին ու Ներքին գործոց Վսեմ· Նախարարներուն և Արտաքին գործոց Նախարարութեան խորհրդական Վսեմ· Յարութիւն փաշայի, իւր հրաժեշտի ողջոյնը մատոյց:

Արտաքին գործոց Նախարարութեան Թարգման Միքայէլ էֆէնտի, ուրիշ պաշտօնեայք և դեսպանատանց առաջին թարգմանք չոգենաւ երթալով ողջերթ մաղթեցին Նաուում փաշայի:

ԿՐԹԱԿԱՆ Նախարարութիւնն յանձնաժողով մը կազմած է որ պաշտօն ունի բարձրագոյն նախակրթարանաց ու նախնական վարժարանաց համար պատրաստուած դասագրքերէն որոշել անոնք, որք օսմանեան կրթութեան և բարուց ու վարուց համաձայն և միանգամայն նոյն վարժարանաց մէջ գործածուելու յարմար են, և առ այդ ցանկ մը պատրաստել: Յանձնաժողովին Նախագահն է Միւլքիյէ վարժարանին տնօրէն Ապտիւրրահման էֆէնտի· իսկ անդամներն են կրթական Նախարարութեան Մէքթուպճի Սըրրի պէյ և Սէլանիկի կրթական տնօրէն Թահիր պէյ, որ արձակուրդով մայրաքաղաքս կը գտնուի· Գրքերու քննութիւնը յանձնուած է վերոյիշեալ Թահիր պէյի:

ԽԱՐԻՃԻԵՆԻ արարողապետ Իպրահիմ պէյ երէկ Տարտանէլ ուղեւորեցաւ ընդ առաջ Կ· Պոլսոյ իտալական նոր դեսպան Պ· Քօլօպիանօի, որ, ինչպէս հեռագիրը ծանոյց երէկ, Պրինտիզիէն ճամբայ ելած է Կ· Պոլիս գալու համար:

ՊԱՐՍԻՑ Շահն ականակուռ Թիմսալ (Պատկեր) պատուանշանը շնորհած է Եգիպտոսի Խտիւ Բարձր· Ապպաս փաշայի: Գահիրէի պարսկական ընդհանուր հիւպատոսն Ն· Բարձրութեան յանձնած է այդ պատուանշանը:

ԳԵՐԵԱՅ տուրեւառի ջնջման համար ի Պրիւսէլ գումարեալ համաժողովին որոշմունք Արտաքին գործոց Նախարարութեան կողմէ հաղորդուած էին նաև Ծովային գործոց Նախարարութեան:

Այդ որոշմանց համաձայն, և ոչ մէկ նաւ կրնայ իւր պատկանած կառավարութենէն զատ ուրիշ կառավարութեան մը դրօշը պարզել: Ուստի Ծովային գործոց Նախարարութիւնն, կ'ըսէ Ս···հ, որոշած է խիստ պատիժ մը ի գործ դնել՝ առանց հպատակութեան իրաւունքի օսմանեան դրօշ պարզող նաւերու տեարց: Այդ պատիժն սահմանող կանոնագիր մը պատրաստելու գործն յանձնուած է յանձնաժողովի մը, որ կազմուած է ընդ նախագահութեամբ գնդապետ Խայրի պէյի, հրամանատար Մէ···թիյէ գրահաւորին:

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ· — Ս···հ կ'իմանայ թէ ի Պոլիս Պաղճէ Քարու Իզի Քարուլը դեղարանին տէրն՝ Թիլլըէնտեան էֆէնտի հնդախտի դէմ դեղ մը պատրաստեր է: Այդ դեղ կայս. պալատան բժիշկ Ֆէրիտ Խալէթ փաշայի միջոցաւ մատուցուած է Վեհ. Սուլթանին, որ հրամայած է այդ դեղին փորձը կատարել:

—Կայս. Իրատէ մը հրամայած է պէտք եղած թուով զինուորներ ղրկել Սինոպի մաքրանոցին քարանթինայի շղթային համար: Կայս. սոյն Իրատէն գործադրուելով ղրկուած զինուորք միացուած են մաքրանոցին մօտը գտնուած Ատա Թաբեի թնդանօթաձիգ զօրաց:

—Օգոստոս 11ին, վարակեալ տեղերէ Գաւագ ժամանած են ութ չոգենաւեր և մէկ առագաստանաւ: Շոգենաւներէ վեցն ուղղակի Միջերկրական ուղեւորած են առողջապահական պաշտօնէից հսկողութեամբ: Չորս չոգենաւք քարանթինայի պայմանաժամն աւարտած ըլլալով ազատ անցագիր ստացած են: Երկու չոգենաւք և տասը առագաստանաւք, որոց եկած տեղերուն համար բժշկական քննութիւն որոշուած է, յետ քննութեան ազատ անցագիր ստացած են: Քարանթինա սպասող երեք չոգենաւերու մէջ գտնուող 130 նաւաստեաց և 115 ուղեւորաց առողջական վիճակը գոհացուցիչ է:

—Օգոստոս 12ին, վարակեալ տեղերէ Գաւագ ժամանած են ութ չոգենաւեր, որք ուղղակի Միջերկրական ուղեւորած են առողջապահական պաշտօնէից հսկողութեամբ: Տասն և մէկ առագաստանաւեր եւս քարանթինայի ենթարկուած են: Շոգենաւ մը ու 40 առագաստանաւեր, որոց եկած տեղերուն համար բժշկական քննութիւն որոշուած է, յետ քննութեան ազատ անցագիր ստացած են: Քարանթինա սպասող երեք չոգենաւերու ու մէկ առագաստանաւու մէջ գտնուող 115 ուղեւորաց և 139 նաւաստեաց առողջական վիճակը գոհացուցիչ է:

—Սինոպէն կը հեռագրեն թէ օգոստոս 12ին տեղւոյն մաքրանոցին մէջ քարանթինայի պայմանաժամն աւարտող երկու առագաստանաւեր ազատ անցագիր ստացած են: Երկու չոգենաւեր, որոց մին Տրապիզոնէ ու միւսը Պաթումէն՝ ինչպէս նաեւ առագաստանաւ մը մաքրանոց ժամանելով քարանթինայի ենթարկուեր են: Քարանթինա սպասող երեք չոգենաւերու ու 11 առագաստանաւերու 92 նաւաստեաց և մաքրանոցին մէջ գտնուող 258 ուղեւորաց առողջական վիճակը գոհացուցիչ է:

—Վանէն օգոստոս 12ին կը հեռագրեն թէ սահմանագլխին վրայ քարանթինա սպասող 56 ուղեւորք ու 300 ուղտեր քարանթինայի պայմանաժամն աւարտած ըլլալով ազատ անցագիր ստացած են: Այժմ քարանթինա կ'սպասեն 18 ուղեւորք ու 20 անասունք, որոց առողջական վիճակը գոհացուցիչ է:

—Կարինէն կը հեռագրեն թէ Պարսկաստանի Մարանդ գիւղաքաղաքին մէջ եւս հնդախտ երեւան ելած է և թէ Ռուսիոյ Իկտիր գիւղաքաղաքին մէջ գտնուած Հալքալը և Ուրմուշ գիւղերուն մէջ, որք Պայազիտի սահմանագլխէն երեք ժամ հեռաւորութիւն ունին, հնդախտը թեթեւապէս կը ճարակի:

—Հեռագրական տեղեկութեանց համաձայն՝ Տրապիզոնի, Կարնոյ ու Պայազիտի շրջակայից մէջ հանրային առողջութիւնը գոհացուցիչ վիճակի մէջ է:

—Թէհրանէն օգոստոս 12 թուակաւ կը հեռագրեն թէ օգոստոս 9էն մինչեւ 12, չորս օրուան միջոցին ի Դավրէժ հնդախտէ 700 մարդեր բռնուեր և 400ը մեռեր են: Ի Թէհրան եւս նոյն ժամանակամիջոցին մէջ 1300 մարդեր հնդախտէ բռնուելով, 500ն և առաջուան բռնուածներէն 400 մարդեր մեռեր են:

—Տրապիզոնէն օգոստոս 13 թուականաւ եկած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Նահանգին մաքրանոցներուն մէջ գտնուող ուղեւորաց առողջական վիճակը խիստ գոհացուցիչ է:

—Ջէնտէսա իշխանութիւնն, իբրեւ առողջապահական միջոց, զինուորական բժիշկներ պիտի ղրկէ Կրէտէի ծովեզերաց վրայ գտնուելու համար:

ԶԵՐՄԻԿԷՆ կը գրեն առ «Սապահ» թէ Տիարպէքիրի կուսակալին հրամանաւ Արղընիի կառավարիչն՝ ոստիկան-զինուորներով Պէօլմէ Տաղը կոչուած 1500 մեդր բարձրութիւն ունեցող լեռան վրայ ապաստանող աւազակներն հալածելով անոնց մեծ մասը ձերբակալեր ու յանձներ է Զերմիկի նախնական դատարանին: Կառավարիչն իւր խուզարկութիւնները կը շարունակէ ձերբակալելու համար այդ աւազակաց պետն Մէհմէտ Բուլիք ու միւս ընկերները: Մէհմէտ Բուլիք խել մը ոճիրներ ի գործ դրած և ի բացակայութեան մահուան դատապարտուած է: Այդ աւազակին մայրն, որ 95 տարեկան է, իւր երիտասարդութեան օրերուն մէջ զէն ի ձեռին կը մասնակցէր եղեր Աշիրէթներու կռիւներուն և կաքաւի ու նապաստակի որսորդութեան մէջ նմանը չկայ եղեր: Այդ կին իր ներկայ վիճակին մէջ նշանառութեան համար կատարեալ ճարպիկութիւն ցոյց կուտայ եղեր:

ԱՅՏԸՆԻ երկաթուղւոյ ընկերութիւնն ագերսագիր մը մատուցանելով Հանրօգուտ Շինութեանց Նախարարութեան արտօնութիւն խնդրած է այդ գիծն Տինայէն մինչեւ Չայ երկարելու և մինչեւ Սէֆրիթ ու Պօրտուր մէկ մէկ ճիւղ շինելու համար: Նախարարաց Խորհուրդն այժմ խորհրդակցութիւններ կը կատարէ այդ առաջարկութեան վրայ: Ընկերութեան տնօրէն Պ· Բիւրգէր մայրաքաղաքս եկած է այդ գործին համար, որովհետեւ բաժնետարաց ժողովն արտօնութիւն տուած է իրեն, ընդունելով կայս· կառավարութեան կողմէ եղած առաջարկութեանց մէկ մասն եւս, ժամ առաջ գործին ելք մը տալ:

ՏԻՏԷ ԱՂԱՅԻ նախորդ կառավարիչ Պէհաէտտին պէյի՝ հազար հինգ հարիւր ղրշի հանգստեան թոշակ յատկացուած է:

ՊՈՒԼԿԱՐԱԿԱՆ գործակատար Պ· Տիմիթրօֆ երէկ իրիկուան կառախումբով Սօֆիա գնաց:

Ի ՊԷՅՔՕԶ կառուցեալ Թղթի գործարանին բացման հանդէսը վաղը տեղի պիտի ունենայ:

ԵՂԵՌՆԱԴԱՏ ատեանը վեցական ամսուան բանտարկութեան դատապարտեց Ֆարգ ու Ռէճէպ անուն անձերն, որք գիրար վախցնելու համար իրարու դէմ զէնք քաշած էին:

ՀՐԴԵՀ.—Այս գիշեր ժամ 6½ին Թաթավլաի ստորոտը հրդեհ ծագելով ութ փայտաշէն տուներ այրեցան:

ՕՍՄ· ԿԱՅՍ· ՊԱՆՔԱՅԻ Ղալաթիոյ, Բերայի և Պոլսոյ գրասենեակները գոց պիտի մնան վաղը, շաբաթ, 15/27 օգոստոս:

ՃԷՄԱԼ պէյ, երկրագործական ընդհանուր տնօրէն, երէկ իրիկուն Ֆիլիպէ ուղեւորեցաւ:

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ Անկելանոցին համար Շիշլիի շրջակայքը կառուցանելի շէնքին յատուկ գետնոյն գնման և այլ գործողութեանց կատարման համար յատուկ յանձնաժողով մը երէկ այդ տեղը գնաց և քննութիւններ կատարեց: Յանձնաժողովը կը կազմէին Քաղաքապետութեան, Սպարապետի Դրան ու Էվգաֆի նախարարութեան կողմէ կարգեալ պաշտօնեայք:

—Համազգային Անկելանոցի յանձնաժողովին և Տէրքօսեան ջրի ընկերութեան միջեւ բանակցութիւնք պիտի կատարուին նոյն շէնքի կառուցման պահուն հարկ եղած ջուրին մատակարարութեանը համար:

ՎԱՆԱՅ կուսակալ Պահրի փաշա օգոստոս 12ին Վանէն ճամբայ ելեր է իւր իրաւասութեանն ենթարկեալ գաւառաց մէջ քննական պտոյտ մը կատարելու համար: Պահրի փաշա իւր կողմէ փոխանորդ կարգեր է տեղւոյն հրամանատար Մուսթաֆա փաշան:

ՊՐՈՒՍԱՅԻ երկրագործական վարժարանին նկատմամբ քննութիւններ կատարելու համար, Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան երկրագործական մասնագիտաց դիւանին տնօրէն Արամ էֆէնտի երէկ Պրուսա ուղեւորեցաւ:

ԲԵՐԱՅԻ պատժական ատեանն երէկ զբաղեցաւ Փօնգօրտիի երգչուհիներէն Օր. Թէրէզայի սենեկէն 90 ոսկի արժող գոհարեղէններու և այլ նիւթերու գողցուելու խնդրովը: Ամբաստանեալներէ Եանգօ փախած ըլլալով ի բացակայութեան դատուեցաւ· իսկ միւսներն՝ Օր· Թէրէզայի սպասաւորն՝ Միխալ, որմնադիր Տիմիթրի, Քօչօ, Քօսթի, Բանայօթ, Կարապետ ու Գրիգոր՝ ի ներկայութեան: Յետ դատավարութեան հաստատուելով որ Եանգօ ու Տիմիթրի՝ սպասաւոր Միխալի աջակցութեամբ այդ գողութիւնը կատարած են, այդ երեքը դատապարտուեցան մէկ մէկ տարուան բանտարկութեան և իրենց քով գտնուած գողօններն ալ Օր· Թէրէզայի յանձնուելու: Իսկ միւս ամբաստանեալք անպարտ արձակուեցան:

ՊՈՒԼԿԱՐ կառավարութիւնը բազմաթիւ հրաւիրագրեր ուղղած է Ֆիլիպէի ցուցահանդէսին համար, որուն բացումը տեղի պիտի ունենայ վաղը: Հրաւիրելոց մէջ կը գտնուին Օսմ. Հանրային Պարտուց վարչութեան նախագահ Պ· Վինսընդ Քայլարտ և նոյն վարչութեան տնօրէն Պ· Նօյլէ, որք այսօր Ֆիլիպէ կ'ուղեւորին: «Լ· Հէրըլտ»ի տէր և տնօրէն Պ· Հուիթէյքըր երէկ իրիկուն Ֆիլիպէ ուղեւորեցաւ և երկուշաբթի մայրաքաղաքս պիտի դառնայ:

—Օսմ· Կայս· Պանքայի գլխաւոր պաշտօնատարներէն Պ· Ռիչարտ Էտվարտս այդ հաստատութիւնը պիտի ներկայացունէ Ֆիլիպէի ցուցահանդէսին մէջ:

ԱԶԱՏ ՊԱՏՐԱՆՔ·— Հինգշաբթի գիշեր աչքաց փոքրիկ պատրանք մը մեծ իրարանցում յառաջ բերաւ ի Ղալաթիա: Հրդեհի աշտարակին հրդեհածանոյցները նիզակ ի ձեռին դուրս կը սուրան իրենց բերդէն և գիշերային լռութեան մէջ իրենց ահազնալուր ձայնը կը ձգեն· «կրա՛կ կա՜յ··· ի Քարաքէօյ»:

Զբանկիրք, որք հրդեհ կ'երազեն յարաժամ, կը ցատքեն կ'ելնեն ցնծութեամբ, վայրկենին մէջ կը կատարեն իրենց պատրաստութիւններն, և իրենց սիրելի բեռն ուսերնուն վրայ համարձակ կը սկսին վազել··· կը վազեն կը վազեն՝ աչուընին երկինք յառած՝ կարմրութիւն մը, բոց մը տեսնելու յոյսով. ոչինչ· կապոյտ երկինք, պլպլուն աստղեր և մթութիւն:

Եւ Քարաքէօյի հրապարակը լեցուած էր սպիտակազգեստ ուրուականներով որք հրդեհ կը փնտռեն· չկայ. կը յուսահատին, քթերնուն տակէն կը քրթմնջեն և նորէն ուսերնուն վրայ առնելով իրենց բեռը, կը հեռանան տրտմաթախիծ:

Ետքէն իմացուեցաւ որ Ղալաթիոյ ծովեզրը, ձկն բռնելու համար իրենց նաւակներուն մէջ կրակ վառած ըլլալով, աշտարակին դիտող պաշտօնեան աչքաց պատրանքով մը հրդեհ երեւակայեր ձկնորսներուն բոցերն ... և հրդեհի նշանը քաշելով··· մնացեալը տեղի ունեցեր է:

ՀՌՈԴՈՍԻ ֆրանսական գեր-հիւպատոսը՝ վերջին երկու տարիներու միջոցին այդ կղզին երթեւեկող նաւուց մէկ վիճակագիրն հրատարակած է, ուստից կ'երեւի թէ 1891ին Հռոդոս այցելած են 2844 նաւեր՝ 189,724 թօնօ ապրանքով և 538 նաւեր մեկնած են անտի, 172,087 թօնօ ապրանքով: 1890 տարւոյ միջոցին, 2759 նաւեր գնացած էին ի Հռոդոս, որոց 357ը չոգենաւ և 2402ը առագաստաւոր, ընդամենը 173,702 թօնօ տարողութեամբ, և 376 նաւեր մեկնած էին՝ 154,036 թօնօ տարողութեամբ: Հետեւաբար 1891 տարւոյն մէջ 75 նաւ աւելի մտած են, 16,022 թօնօ աւելի ապրանքով և 162 նաւ աւելի ելած են՝ 18,051 թօնօ աւելի ապրանքով: Վերջին երեք տարիներու միջոցին Հռոդոսի նաւային շարժումը բաղդատելով անցեալ ժամանակներուն հետ, նուազում մը կը տեսնուի, որուն պատճառները բազմաթիւ են: Բայց գլխաւորն այն է որ, բազմաթիւ չոգենաւականներ հաստատուած են կղզւոյն նաւամատոյցները և անընդհատ երթեւեկութիւններ կը կատարեն, գներու աժանութեամբ բուռն մրցում մը ընելով մեծ ընկերութեանց չոգենաւերուն դէմ:

ՊԷՐՈՒԹԻ նաւահանգստին ու քարափանց արտօնատէր Եուսուֆ Մուիթրան էֆէնտի խնդրած ըլլալով՝ իւր մենաշնորհի պայմանաժամն 60 տարիէն 99 տարուան բարձրացնել, կայս· Իրատէ մը հրամայած է ըստ այնմ հարկ եղածն ի գործ դնել: Արտօնատէրն, պայմանագրոյն տրամադրութեանց համաձայն, գոյանալիք շահուն հարիւրին տասը կայս· կառավարութեան պիտի վճարէ պայմանաժամու յաւելեալ մասին համար եւս:

ՄԻՏԻԼԼԻԻ կառավարիչ Թէվֆիգ փաշա տեղեկանալով որ տեղւոյն օճառի գործարանք օճառները վնասակար նիւթերու բաղադրութեամբ կը պատրաստեն, ծանուցած է գործարանի տէրերուն որ յետ այսորիկ վնասակար նիւթերով օճառ պատրաստող գործարանատէրք խստիւ պատասխանատու պիտի ճանչցուին և օճառներն ալ պիտի գրաւուին:

ԽՐԱՏ ԱՌ ԾՆՈՂՍ

Պզտիկ տղաքներուն ամենէն սիրած եղանակը գիտէ՞ք որն է· այն եղանակը յորում ծառերը կը կանանչնան, ճիւղերը վար կ'իջնեն պտուղներու ծանրութեան տակ, իրենց վրայ դարձունելով չարաճճիներու ըղձական նայուածքները, վազցունելով անոնց բերնին ջուրերը· ամեն վտանգ կ'արհամարհեն անոնք, պատերէ վեր կը չուլլուին, ծառերու վրայ կը մագլցին մէկ քանի սալորի կամ ընկուզի համար, և եթէ պարտիզպանը կամ տանտէրը վրայ հասնի, ա՛լ երեւակայեցէք պզտիկ յանդուգնին ահապարանքը· շատ անգամ ժամանակ չեն ունենար վար իջնելու, ծառին բարձունքէն վար կը ցատքեն, ոտուընին կը դառնայ, կը կոտրի կամ վտանգաւոր կերպով կը վիրաւորին: Պզտիկ օրինակ մը այս մասին անօգուտ չէ զգուշացնելու համար ծնողներն որ արգելուն իրենց զաւակաց այդ վտանգաւոր փորձերէն ետ կենալու:

Անցեալ օր տասներկու տարեկան Մէհմէտ անուն Թուրք տղայ մը իր մօրն հետ պարտէզ մը կ'երթայ, որ լեցուն էր պտղատու ծառերով· տղան, օգուտ քաղելով մօրը մէկ զբաղած վայրկենէն, անմիջապէս սալորի ծառի մը վրայ կը չուլլուի, բայց իր ահապարանքին մէջ ոտքը պարապը կը կոխէ, և թաւալգլոր կիյնայ ծառէն վար· սոսկալի կ'ըլլայ անկումը· գետինը ցիցեր կային, որոց մին խեղճ տղուն աչքը կը մտնէ· և թէեւ անմիջապէս բժիշկին կը տանին զայն, բայց որովհետեւ ցիցը ճիշդ բիբին մէջ մխուած էր, խեղճ տղան տասն ժամ վերջը կը մեռնի սաստիկ ցաւերով:

Յանցանքը մօրը չէ՞:

ԱՄԱՌՆԱՅԻՆ ԹԱՏՐՈՆՔ

ԿԻՐԱԿԻ գիշեր, Նշան Թաշըի Օրօրա թատրոնին մէջ, Մնակեան և Ֆասուլեաճեան էֆէնտիները պիտի ներկայացունեն ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԷՆ ԳՈՂՑՈՒԱԾ ՄԱՆԿԱՆ ՄԱՅՐԸ, թատերգութիւն 5 արարուածով և մէկ պատկերով:— (ՄԱՐԻ ԺԱՆ թատերգութիւնը, զոր ծանուցած էինք երէկ, յետաձգուած է և որոշուած է ներկայացումն փոխանակ վաղը գիշերուան, կիրակի գիշեր տալ, ո՛չ թէ Թագսիմ պարտէզն, այլ Օրօրա):

Կիրակի գիշեր, օսմ· գուսաներգական խումբն, առաջնորդութեամբ Հ· Շահինեան էֆէնտիի, Մաքրիգիւղի Ապօլօն թատրոնին մէջ պիտի ներկայացունէ ԹՈՒՌՎԼԻ ՋԵՐՄՈՒԿՆԵՐԸ, գուսաներգութիւն 5 արարուածով:

⁂

Ֆրանսական խումբն այս գիշեր առաջին անգամ ըլլալով պիտի ներկայացունէ ի Բերա, ՊԱՊՕԼԷՆ (Babolin) օբէռա-գօմիք երեք արարուածով, մասնակցութեամբ տիկին Սանտրէ Բաղառի: Սոյն արտասովոր ներկայացում կազմակերպուած է ի նպաստ խումբին պարիթօն Պ· Բօլ Նիւրիի:

Իտալական խումբը պիտի ներկայացունէ ԼԱ ԹՐԱՎԻԱՏԱ (La Traviata):

ՀԵՌԱԳԻՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ՀԱՇՈՒԵԿՇԻՌ ԱՆԳԼԻՈՅ ՊԱՆՔԱՅԻՆ

Անգլիոյ Պանքային երէկ հինգշաբթի (25 օգոստ.) հրատարակեալ շաբաթական հաշուեկշիռն հետեւեալ տարբերութիւնները կը ցուցնէ, բաղդատմամբ անցեալ շաբթուան:

Պատրաստ մետաղադրամին վրայ աւելցած է 274 հազար անգլ· ոսկի:

Պանքատոմսերու պահեստէն պակսած է 152 հազար ոսկի:

Գանձելի փոխանակագրաց և այլ առեւտրական թղթոց մթերքին վրայ աւելցած է 705 հազար անգլ· ոսկի:

Հետեւապէս, Անգլիոյ Պանքային դիրքը վերջին եօթնեկին մէջ նպաստաւոր եղած է, քանի որ իւր պահեստք այժմ այնպէս կը համեմատին իւր յանձնառութեանց ինչպէս $50\,{}^{7}/_{32}$ կը համեմատի առ հարիւր: Նախորդ շաբթուան համեմատութիւնն էր $48\,{}^{7}/_{32}$ առ հարիւր:

Այս պայմանաց մէջ, Անգլիոյ Պանքային Տնօրէն Խորհուրդն իւր երէկի հինգշաբթի աւուր նստին մէջ որոշեց զեղչի սակը 100ին 2 պահել:

ՀՆԴԱԽՏՆ Ի ԳԵՐՄԱՆԻԱ

ՀԱՄՊՈՒՐԿ, 25 Օգոստ. —Համպուրկի մէջ հնդախտ ծագելուն վրայ, կառավարութիւնն հրամայեց որ սահմանագլխին վրայ շոգեկառքերը փոխուին և ուղեւորք ու գոյքերը քննուին: Լուրերն հակասական են: Համպուրկէր Նախրիխթէն կ'ըսէ թէ ցարդ 300 անձինք բռնուեր են, յորոց 120ը մեռեր են: Քօրէսփօնտէնձ կ'ըսէ թէ Օգս. 18—23ին 219 անձինք բռնուեր և 75ը մեռեր են: Յ'Ալթօնա, 80 անձինք բռնուեր են, որոցմէ 3ը բուն իսկ ասիական հնդախտէ: 5ը մեռեր են:

ՊԵՐԼԻՆ·— Օգոստոս 24էն ի վեր Համպուրկէ և Ալթօնայէ ի Պերլին եկող ամեն անձինք և գոյք խստիւ մաքրութեան կ'ենթարկուին:

ՔՕՊԷՆՀԱԿ·—Գերմանիայէն քուրջերու, մրգեղինաց, ծաղկաց, բանջարեղինաց մուտքն արգիլուեցաւ:

ԼԻՍՊՈՆ.—Պելճիայէն, Գերմանիայէն և Թուրքիայէն եկողները քարանթինայի կ'ենթարկուին:

ՎԱՐՇԱՒԱ· — Ի Լուպլին հնդախտի երեւումը պաշտօնապէս հաստատուած է:

Ցարդ 60 վարակեալ և 15 մեռեալ։ Ոստիկանապետը խիստ միջոցներ ձեռք առաւ Վարշաւա քաղաքը պահպանելու։

ՌՈՒՍԱՆ. — Երկու նոր վարակեալք հընտախտակերպ համաճարակէ. մին մեռաւ. բանտն էր։

ԼԸ ՀԱՎՐ. — Տոքթորք Պրուարտէլ և Բրուաթ հաստատեցին թէ տեղւոյս հնտախտակերպ համաճարակն յար և նման է Փարիզի շրջակայքը տեսնուածին, և հետեւապէս, բուն հնտախտի ոյժն ու սաստկութիւնը չունի։ Հիւանդներուն մեծագոյն մասը կ՚աղէկնայ։

ՊՐՈՒՍԷԼ. — Պաշտօնական քննութենէ մը կ՚երեւի թէ ասիական հնտախտի ո՛ և է դէպք տեղի ունեցած չէ բովանդակ Պելժիոյ մէջ։ Ծ՚Անվէրս, տեղային հնտախտի դէպքեր կան միայն։ Օգոստ. 23ին, 5 հոգի բռնուեր են հոն։

ԹԷՀՐԱՆ. — Հնտախտը չաւտով կը նուազի Դաւրէժի մէջ, ուր հիմակ օրական 60 հոգիք կը մեռնին, բայց դեռ սաստկութեամբ կը տիրէ Թէհրանի շրջակայքը։ Թէհրանի դեր-կառավարիչն և իւր կին հնտախտէ մեռան։ Մի քանի Եւրոպացիք եւս մեռան։ Միակ վստահելի և անկախ աղբիւրէ տրուած տեղեկութեանց նայելով, օրական մեռնողներն 800էն մինչեւ 900 են հոն։

ՓԷԹԷՐՍՊՈՒՐԿ. — Օգս. 20ին բովանդակ Ռուսիոյ մէջ 6,510 անձինք վարակեցան և 3,077ը մեռան, ըստ պաշտօնական զեկուցմանց։

ՊՈՒԿՐԱՏ. — Աղեքսանդր Թագաւոր վաղը Վրանիա պիտի երթայ արհեստագործական ցուցահանդէսն աչքէ անցունելու։ Ապա Նիշ, Քրակույէվաց այլ և այլ քաղաքներ պիտի այցելէ։

Սակարան

ՂԱԼԱԹԻԱ, 14 Օգոստոս

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ	
3 ամիս Լոնտրայի վրայ	109 5/8
3 » Փարիզի »	23
ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՔՈՆՍՕԼԻՏԷ	
Երէկ երեկոյ գոց. [Միաց. Դ. Սէրի]	23 03
Բերայի մէջ »	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ »	23 01
Կէս օրին	22 38
Թահվիլաթը Օսմանիյէ երէկ երեկոյ	83 35
» » ժամ 5ին	83 20
ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ	
Փոխառութիւն Ա. Սէրի	51 3/4
» Բ. »	28 3/4
» Գ. »	23 01
ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ	
Ասօսիէյթէ Ժէնէրալ Անգլ. Լր.	5 02
Քրէտի Ժէնէրալ » »	7 30
Պանք տը Բօնս. » »	4 30
Սօս. Շանժ է վալէօր » »	4 48
Րէժի » »	17
Թրամուէյ » »	595 —
Ռումէլիի Երկաթուղի ֆր.	82 5/8
Բաժնեթուղթ Լաւրիօմի Դ. Կ.	94
ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ	
Օսմանեան ոսկի ղրշ.	100
20 ֆրանքնոց »	87 19
Անգլիական ոսկի »	110 03
Մարք Գերմանական ոսկի] »	107
Իմբէրիալ »	89 20
Քրիմից »	51 14
Ռուպլ Թղթադրամ »	8 96
Մէճ. արծաթ [տարբ.] »	107 33
Մանր արծաթ »	101 20
Մէթալիք »	98
Թասֆիյէ »	— —
Տոկոս Ղալաթիոյ Սակարանի »	— —

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

ՓԱՐԻԶ, 25 Օգոստոս

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	99 80
» » 4 1/2 %	103 52 1/2
Օսմանեան քոնսօլիտէ Սէրի Դ.	21 20
Օսմ. մաքս. արժեթուղթ	460 62 1/2
Բրիօրիթէ Թիւրք (1890)	433 75
Օսմանեան Երկաթուղի	84
» Րէժիի բաժնեթուղթք	392 50
Պանք Օթօման	571 25
Քրէտի Լիօնէ	805
Իտալական Ռանթ 5 %	91 77 1/2
Եգիպտական միացեալ	491 25
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 18
Օսմանիյէ (Օսմանեան քոնսօլիտէ)	384 37 1/2
ԼՈՆՏՈՆ, 25	
Անգլ. քոնսօլիտէ	97 06
Օսմ. » Սէրի Դ.	21
» » » Ա.	51 3/4
» » » Բ.	28 3/4
» » » Գ.	21 1/4
Օսմ. փոխառութիւն 1871	96 3/4
Փոխառութիւն 1877 (Տէֆանս Լոն)	92 3/4
Պանք Օթօման	12 3/4
Ատընի երկաթուղի	20 1/2
Գասապայի երկաթուղի	13
Եգիպտական միացեալ (իւնիֆիյէ)	97 3/8
» առանձ. (բրիվիլէժիէ) 1890	103 1/8
Տօմանիալ (փոխառ. Ռոշիլտ)	103 3/4
Փոխանակութիւն Փարիզի վրայ	25 300
ՎԻԷՆՆԱ, 25	
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	120 10
» Փարիզի »	47 50
Օսմանեան Րէժիի բաժնեթուղթք	183
» Երկաթուղի	43 10
ՊԷՐԼԻՆ, 25	
Օսմանեան երկաթուղի	89 50
Օսմ. Րէժի	196 20
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20 340
» Փարիզի »	80 85

ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հոգաբարձութիւնս շնորհակալութեամբ կը հրատարակէ յուլիս ամսոյ նուիրատուաց անուանքը.

Բարեգութ Տեարք եւ Ազնուասիրտ Տիկնայք՝

Յովհաննէս էաեան՝ իւր Ազն. դստեր հարսանեաց առթիւ, Ընթացիկ դրամ 6480, Տիկին Աբաքսի Յ. Կիւլպէնկեան՝ հացկերոյթի համար 2122, Խաչիկ Խորասանճեան 1080, Խորասան գիւղի ազգայինք 420 1/2, Սալմաթօմրուքի Աղքատախնամ ընկերութիւն 397 1/2, Կ. եւ Թ. Դափամաճեան եղբարք 216, Դ. Ն. Շիշմանեան 216, Մ. Վիթէլիի մաղազայէն՝ առուծախ եղած ափիոններէն՝ Մ. Դօանգի Իփսոմիատի եւ Մ. Թարանթօյի միջոցաւ հանգանակեալ 189, Աբրահամ Մալըեան 108, Տիգրան Կ. Էմիրզէեան 108, Յակոբ Մէրամէթճեան 108, Բարթող Լիբեան 108, Մեծ Նոր գիւղի Բարեսէրեան 108, Տիկին Նոյեմզար Քէըլսաէճեան 108, Բարեսէր Ոմն 108, Ցունգափան բնակեալ Սէմէրճի Միքայէլ Աբիկեան 100, Տիկին Լուսախաթուն Թէըլէմէզեան՝ վասն Ս. Պատարագի 60, Մանուկ Արզըեան 54, Դրիգոր Աբրահամեան 54, Կարապետ Յ. Սաբըեան 54, Միքայէլ Զատէեան 50, Բարեսէր Ոմն 40, Վահան Ոսկեան 40, Պէշիկթաշի Նաւամատոյցին ջրհանկիրք յուլիս ամսոյ 40, Յակոբ Հովիւեան 27, Յակոբ Գալուստեան 25, Յակոբ Մելքոնեան 20, Մարսի Թահմազաշիր 20, Տ. Խորէն Կէօզիմեան 20, Մհի. Յակոբ Դաւութեանեան 20, Յովակիմ Ղուկասեան Շ. Դ. Հիսարցի 20, Աշոտ Խուրաքել 20, Արշակ Մկրտիչ 20, Կարապետ Մկրտիչ 20, Կէօլտաղցի ազգայինք 20, Մարտիրոս Բրինճեան 20, Սամուէլ Մալըմեան 10, Էլմաս Յովհաննէսեան 10, Ազնիւ Մալըմեան 5, Մարիամ Մալըմեան 5, Սաթենիկ Մալըմեան 5, Ստեփան Մալըմեան 5, Եւփիմէ Շէքէրճեան 5, Մհի. Փրափ Մալըմեան 5, Թերեզիկ Արեւեան 5։

Գումար 12,676 ընթ. ղրշ.

Վսեմ. Յովհաննէս պէյ Տատեան՝ իւր ծանուցեալ բարեպաշտութեամբն՝ որպէս ամեն տարի, նոյնպէս եւ այս տարի բարեհաճեցաւ նուիրել՝ 4532 հոխայ յարդ, 444 հոխայ ցորեն, 30 քիլէ գարի, Գեր. Տ. Սիմէոն Արք-Եպիսկոպոս Սէֆէրեան՝ 2,200 հոխայ յարդ, Վսեմ. Յակոբ պէյ Տատեան 1804 հոխայ յարդ, Դանիէլ Սէմէրճեան 2 ոչխար, Բարեսէր Ոմն 1 ոչխար, Յակոբ Մէրամէթճեան՝ 1 ոչխար, 5 հոխայ շաքարեղէն, Մ. Կ. Էմիրզէեան՝ 1 ոչխար, Յարութիւն Սամուրքաշեան՝ 1 ոչխար, Համբար Պալեան 1 ոչխար, Ոսկեան Մատթէոսեան 1 ոչխար, Երեմիա Կոտուշեան՝ 1 ոչխար, Մկրտիչ Կէօպէկեան 1 ոչխար, Շէհր Էմանէթի Մէյար միւֆէթթիշի Մահմուտ պէյի կողմէ՝ փուռերէն պակաս զտնուած հացերէն՝ 100 քիլօ հաց, Արմենակ եւ Ռուբէն Մանուկեան՝ 2 բաքէթ բամպակ 7 հոխայ, Սամուէլ Ղ. Պարտիզպանեան՝ 365 սիկարի թուղթ, Մկրտիչ Ուզունեան՝ 2 պզտիկ հէլվահանէ զափարներով [17 1/4 հոխայ] Բարեսէր Ոմն՝ 4 ծրար բէթէն [զէֆիր] Զարեհ Եուսուֆեան՝ 1 բէթէն փէշկիր՝ եզերքը բանուած 1 արծաթ խաչ մինչեւ [2 տրամ] Պատանի Ոմն՝ 1 խաչի բռնիչ։

Ի Դիմաց Հոգաբարձութեան

Ազգ. Հիւանդանոցի

Ատենապետ   Ատենադպիր

Ա. ԽՈՐԱՍԱՆՃԵԱՆ   ՄԻՔ. ՅԱԿՈԲԵԱՆ

ՖԱՍՈՒԼԵԱՃԵԱՆ

Հին նաւապետ մը որ հոյակապ նաւու մը հրամանատարն եղած ու երկար տարիներ վարած է զայն մեծ ծովերու վրայ. ահեղ փոթորիկներու կուրծք տուող ճարտար վարիչ մը՝ որուն երեւումը միայն, կամրջակին վրայ, նախապաշարման մօտեցող բերկրութիւն մը կը պատճառէր երբեմն նաւորդներուն. իր անունը մեծագոյն հրապոյրն էր զոր կ՚ազդէր։ Եւ ահա, նաւ ու նաւաստի կը խորտակին, կը կորսուին օրին մէկը. ծովեզրէ ծովեզր՝ աստանդական յածելով՝ մեծ նաւապետը կը դառնայ իր նաւահանգիստը։ Ո՛չ մէկ հրամանատարութիւն, ո՛չ մէկ նաւ. ամենքն ալ իրենց տէրերն ունին. բայց վարպետը, որ չի կրնար ապրիլ առանց ծովու, կը գտնէ լքուած փոքրիկ նաւ մը խորշի մը մէջ, խարխուլ իրանով, փեռեկտեալ առագաստով, առանց նաւազի, առանց կազմածի. կը համախմբէ քանի մը տղաքներ որոց «նաւազ» անունը կուտայ, կը մարզէ զանոնք, իր դողդոջ բայց վարժ ձեռքին մէջ կ՚առնու ղեկը եւ ահա բաց ծովուն վրայ է վերստին, յամառ արիութեամբ։ Երեսուն տարուան գործունէութիւնը, զոր ալիքներն առած տարած են, նորէն պիտի սկսի։ Եւ անոնք որ կը յիշեն իր երբեմնի փայլուն օրերը, տեսնելով հիմայ խարխուլ նաւուն տատանումներն ու նաւաստիներուն վարանոտ շարժումները, փոխանակ հեգնելու՝ կ՚արգահատին, ու կը հիանան վարպետին ջամբերատար ոգւոյն վրայ, զգալով մանաւանդ թէ ծովու սիրոյն չափ, կեանքի պէտքերն ալ մղած են զինքն այդ գերագոյն փորձին։

Անցեալ շաբաթ գիշեր տեսանք այդ նաւապետը, — Ֆասուլեաճեանը, — իր փոքրիկ նաւուն՝ Թագսիմի թատերաբեմին վրայ, — իր նորավարժ նաւազներու խումբին՝ դերասաններուն մէջտեղ։ Եւ կարծես նմանութիւնը կատարեալ ընելու համար, բնութիւնն ալ միացած էր. մրրկալից հով մը կը սուրար, կը սուլէր ծառերուն մէջէն, բեկբեկելով կանթեղներուն լոյսը, ու մերթ ընդմերթ խաբանելով դերասաններուն տկար ձայնը։ Բայց լոյս, նուագարան, դերասան ու դերասանուհի՝ կ՚աքօղուէին ամենքն ալ մեր աչքերէն, ու Ֆասուլեաճեանը միայն կը տեսնէինք՝ զինքը միայն լսելով։ Եթէ ծանուցուած ըլլար թէ ինք առանձինն ներկայացում մը պիտի տայ, դարձեալ պիտի գտնուէր նոյնքան բազմութիւն — բաւին էն համեստ առմամբը, «մանրանկար բազմութիւն մը» — որքան գտնուեցաւ ամբողջ խումբին ներկայացմանը համար։

Վարագոյրին բացուելէն առաջ, անձկութեան պէս բան մը կը զգայի, բուռն հետաքրքրութիւն մը՝ որուն գրգիռ կուտային պատանեկութեանս աղօտ յիշատակները։ Կը մտաբերէի Ֆասուլեաճեանին անցեալը, տարիքին ու արուեստին միանգամայն երիտասարդութեանը մէջ, երբ Օրթագիւղի բեմին վրայ կը փայլէր Ադամեանին, Մնակեանին, Մաղաքեանին հետ ու բոլոր այն դերասանուհիներուն հետ՝ որոց շատերն հիմայ մեռած ու ոմանք ասպարէզէն քաշուած, բայց միշտ կենդանի կը թողուն իրենց յիշատակը մեր մտքին մէջ։ 1872ին էր, կարծեմ։ Բարեսէր Ընկերութեան անդամներն իբր «ամադէօռ» իրենք իրենց ներկայացումներ կուտային. բայց դերասանուհիի մը պէտքն հետզհետէ զգալի կ՚ըլլար։ Ֆասուլեաճեան կը ներկայանայ իր տիկնոջ հետ. — «Տիկինին մասնակցութիւնը սիրով կ՚ընդունինք, կը պատասխանեն, բայց դերասանի պէտք չունինք։» Եւ այնպէս ալ կ՚ըլլայ։ Բայց դիպուածը կը բերէ որ ներկայացման մը պահուն, կարեւոր դերի մը յարմար «ամադէօռ» մը չի գտնուիր անձնուէրներու խումբին մէջ։ Ֆասուլեաճեան համեստութեամբ փափագ կը յայտնէ որ, եթէ կարելի է, այդ դերն իրեն յանձնուի փորձի համար։ Եւ նոյն գիշերը, յաղթանակը կը տանի։ Ոչ միայն խաղին հերոսը կը հանդիսանայ, այլ ամբողջ խումբին։ Օրթագիւղցին, այդ գիշերէն ետքը, չէր կրնար թատրոն երթալ՝ առանց Ֆասուլեաճեանի։ Թէրզեանի մէկ ողբերգութիւնը, որուն մէջ կարեւորագոյն դերն ստանձնած էր, և յետոյ «Կայրին Ջաւակը» որուն մէջ արցունքներ կը խլէր հանդիսականներէն, հետզհետէ ճանչցուցին իր արժանիքն ու տաղանդը։

Թատերաբեմին իրեն յանձնուեցաւ. այդ թուականէն ետքն էր որ ուրիշ արուեստագէտներու պէտքն ալ զգալի ըլլալով, հետզհետէ Օրթագիւղի բեմին վրայ երեւցան ու փայլեցան Հրաչեայ, Աստղիկ, Գարագաշեանք, Ադամեան, Մնակեան, Սիրակ, Դրեանց, Մաղաքեան, Պէնկլեան և ուրիշ նշանաւոր դերասանք ու դերասանուհիք։ Բայց Ֆասուլեաճեանի գործունէութեան համար նեղ կուգար Օրթագիւղի փոքրիկ թատրոնը, որուն մեծ է սակայն պատմութիւնը և կ՚արժէ առանձին ուսումնասիրութեան մը նիւթ ընել. գրական ու արուեստագիտական որքա՜ն յիշատակներ ամփոփուած կը մնան այդ խարխուլ շէնքին մէջ, ուր սարդն իր ոստայնը կը հիւսէ հիմակ։ Ամառն իր փոշիները և ձմեռն իր ձիւնն ու անձրեւը կը դիզէ առաստաղին ճեղքուածներէն ներս, այն սրահին մէջ, ուր կը փայլէին երբեմն մեր ամենէն փայլուն անունները, ոչ միայն բեմին վրայ, այլ և հանդիսականաց մէջ, և որ Ադամեանի արուեստագիտական կեանքի օրօրանն եղաւ։

Ֆասուլեաճեան, — որուն վրայ միայն կ՚ամփոփեմ այսօր խօսքս, — երեսուն տարեկանի մօտ երիտասարդ մըն էր այդ թուականին. իր կնոջ հետ, որ կեանքի գեղածիծաղ եղանակին մէջ կը գտնուէր, կը բնակէին փոքրիկ տուն մը, որ խորհրդաւոր երեւոյթ մը ունէր մեզ՝ դպրոցականաց համար. ագահութեամբ կը դիտէինք անոնց երթեւեկը փողոցին մէջ, իրենց երկու սիրուն փոքրիկ զաւակներուն հետ. այրը՝ ճենդլմէնի մը պէս հագուած, գլխարկ ի գլուխ, երկար խոպոպ մազերով, խրոխտ քալուածքով. կինը՝ իր պարզութեանը մէջ շնորհալի, սեւ գեղեցիկ աչքերով, համակրելի դէմքով ու մանկամարդ պարկեշտ կնոջ մը բոլոր վայելչութեամբը։ Ի տես այդ ամոլին՝ տեսակ մը պատկառանք կը զգայինք, այնպէս կը թուէր մեզ թէ դերասանը գերմարդկային արարած մըն է, որ մեզ նման չ՚ապրիր, կեանքի սովորական հոգերէն ազատ է, ու միշտ այնպէս կը մնայ՝ ինչպէս է բեմին վրայ, բա՜րձր ու վսե՜մ։ Հիմայ, նոյն բառերը կրնամ կրկնել դարձեալ, թէ դերասանը սովորական մահկանացուներուն պէս չ՚ապրիր, թէ նոյն պէտքերը չ՚ունի, բայց բոլորովին ներհակ իմաստով։ Օ՜հ, իրենք միայն գիտեն, այն հինգ վեց խումբի բաժնուած մեր դժբաղդ արուեստագէտները, թէ ինչպէ՜ս կ՚ապրին, ինչպէ՜ս կը տառապին։

Դպրոցական ընկերներուս քով պարծանաց առիթ մըն էր ինձ՝ Ֆասուլեաճեանին դրացի գտնուիլս, և հազարումէկ հարցումներ կ՚ուղղէին ինձ անոր նկատմամբ։ Հակառակ բուռն հետաքրքրութեանս, չի համարձակեցայ բնաւ օր մը անոնց մօտենալ ու խօսիլ. տեսակ մը երկիւղածութիւն կը կասեցունէր զիս։ Անցան տարիներ, ու մոռցուեցան այս ամէնը։ Երկու տարի առաջ, ձմրան անձրեւոտ օր մը, խմբագրատան մէջ իմաց տուին թէ տիկին Ֆասուլեաճեանը եկեր է. փութացի քովը երթալ։ Բեմին յաղթութիւնները, կեանքի տառապանքները որքա՜ն այլափոխեր էին հեգ կինը. երկար մաշած կրկնոցի մը մէջ փաթթուած, գլուխը ծածկած սեւ գլխարկով մը որ անձրեւին ու բուքին ճակատ տալու չափ զօրութիւն ունէր տակաւին. ընչազուրկ ու գունատ, ինկած աթոռի մը վրայ. իր անհատական ոյժերովը, առանց աջակցութեան, առանց պաշտպանութեան, «պէնէֆիս» մը կազմակերպած էր որուն համար «Արեւելք»ի աջակցութեանը պէտք ունէր։ Հարկ չկայ ըսելու թէ կարելի եղածն ըրինք՝ ներկայացման յաջողութեանը համար։ Այս տարի ալ, դեռ քանի մը օր առաջ, յանկարծ ներս մտաւ Ֆասուլեաճեան։ Ինքը կորուսած չէր իր աշխոյժը. նոյն կրակոտ դերասանն էր, դէմքը թէթեւ իմն կնճռոտած, բայց նոյն զօրաւոր ձայնով, նոյն դիւթիչ նայուածքով, ու միշտ կորովի։ Տասն և ութ քսան տարիներու երկար միջոցէ մը ետք, վերջապէս առաջին անգամ կը խօսակցէի երկուքին հետ ալ, առանց սակայն պատանեկութեան այն խաբուսիկ հրճուանքին զոր պիտի զգայի երբեմն։ Ընդհակառակն, լուրջ հիացում մը կուննէի, կատարեալ ազնուացում մը այն տխուր բնաւորութեան, այն համբերատար ոգւոյն վրայ զոր այր ու կին ունեցեր էին այսքա՛ն ժամանակ, քաղաքէ քաղաք, թատրոնէ թատրոն թափառելով, իրենց արուեստին կառչած, միշտ հաւատարիմ բեմին ու թատերական գործին, և միշտ անվհատ։

Եւ ճշմարիտը, մի միայն Թովմաս Ֆասուլեաճեանին կեանքը՝ Ժիւլ Վէռնի դիւցազներուն արժանի երթեւեկութեանց անընդհատ շարք մը կը ներկայացունէ։ Եթէ չեմ սխալիր, Թուրքիոյ եւ Ռուսաստանի մէջ, յիսուն երեք քաղաքներ պտտած է այս զարմանալի արուեստագէտը, ու ամեն տեղ ներկայացումներ տուած է, ուր որ բեմ չէ գտած, ստեղծելով, ուր որ դերասան ու դերասանուհի չէ գտած, պատրաստելով։ Իր բեմական գործունէութիւնը կը սկսի 1861էն, յորում՝ իր բարեկամ Մնակեանին զրդմամբ՝ առաջին անգամ բեմ ելաւ Արեւելեան Թատրոնի մէջ որուն տնօրէնութիւնը կը վարէին այդ թուականին, Ալթունի-Տիւրրի, Ֆրէնկեան, Մէրեէմ-Պուլի, Նէվրուզեան և Նարինեան։ Իր կատարած անդրանիկ դերն եղած է Բաղմանի դերը «Խօսկէրթ Աւագակապետ»ին մէջ։ Եւ երեսունը մէկ տարի վերջը, այդ երկու բարեկամ արուեստագէտներն, հաւասարապէս ճարտար ու հաւասարապէս համբաւաւոր, ձեռք ձեռքի կուտան դարձեալ ի Բերա, սա տարբերութեամբ որ Արեւելեան Թատրոնի փոխան՝ փոքրիկ բեմ մը կը գտնեն իրենց տրամադրութեան ներքեւ. բայց միթէ այս պարագան կը նսեմացունէ՞ գործոյն արժանիքը. Մնակեան ու Ֆասուլեաճեան կարող են այդ փոքրիկ բեմն իսկ հոյակապ հանդիսացունել, եթէ հասարակութիւնը քաջալերող ըլլայ։

Տ. Ա.

Այսր անդր

ՕԴԱՑԻՆ ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Խորագիրէն չխաբուիք. օդային այն չի նշանակեր ինչ որ շատ անգամ կ՚ուզենք որ նշանակէ, «փուչ», «ապարդիւն», այլ բառին բուն իմաստովն ըմբռնելու է. օդին մէջ ամուսնութիւն մը, — լսա՞ծ էիք. կարծեմ թէ երազած իսկ չէիք։

Եւ սակայն տեղի ունեցած է այդ մըթնոլորտային ամուսնութիւն՝ ցամաքային ամուսնութեան մը չափ փառաւոր։

Օգոստոս 18ին, ի Պրուսէլ, քաղաքապետարանի ամուսնութեանց սենեկին մէջ, Պ. Պուլ կը միացունէր հանրածանօթ օդանաւորդ Պ. Ժորժ Ռաուլն և Օր. Մատլէն Պայլին։

— Ձեր արուեստը, կ՚ըսէ քաղաքապետը ամուսնոյն, պէտք է կենայ թշուառութիւններէ վեր դնէ զձեզ։ Կը մաղթեմ որ փոթորիկներու չհանդիպիք։

Միջօրէէն ետք ժամն երեքին, նորապսակք կը գտնուէին Վերըրի օթէլին բակին, ուր կ՚աւարտէր այտուցմն այն օդապարիկին որ իր մէջն առնելով նորատի ամոլը՝ պիտի սաւառնէր այերց մէջ, պիտի մխրճէր ամպերու ովկէանն և սուրար վազէր երկնային հրաշափառ վերնագաւառներէն։ Հարսն, յոյժ խրոխտ և ժպտերես, ուղեւորական գորշագոյն արդուզարդով պճնուած։ Ամենեւին յուզման նշան չկայ դէմքին վրայ։ Վարդերու ահագին փունջ մը կը բռնէ ձեռքը։

— Պարոն, ո՞ւր կերթան, կը հարցունէ միամիտ կին մը որ ապշահար եղած էր հարսանեկան այս տարօրինակ ուղեւորութեան ներկայ գտնուելուն։

— Երկի՜նք, կը մըլտայ մէկը անգլիէն։

Բարեմիտ կինը գլուխը կ՚օրօրէ, դըժուարահաւան։

Մեղրալուսնին (օդապարիկին անունը) քով կ՚երթան, որ իր գունտն ուռեցուցած էր՝ չէնքերու քիւէն աւելի վեր բարձրանալով։ Նաւակը բերուած է. բարեկամ ձեռքեր պչրօրէն զարդարած են զայն ծաղիկներով։

Պզտիկ նաւակ մըն է որ հազիւ երկու հոգի կրնայ պարունակել։ Կարծես խոշոր բոյն մըն էր չուաններէն կախուած։

— Ցտեսութիւն, հայրիկ. ցտեսութիւն, մայրիկ, կը գոչէ օդանաւորդն ուրախ զուարթ։

Կը պագտուին։ Նախ ամուսինն, ապա հարսը կը մտնեն նաւակին մէջ։

— Ուշադրութի՛ւն։

Լուսանկարիչ մը օգուտ քաղելով դադարէ մը, վայրկենապէս կը լուսանկարէ օդանաւը, նաւակը եւ երկու հետաքրքրաշարժ ուղեւորները։

— Թո՛ղ տուէք, կը պոռայ Ժորժ։

Եւ օդապարիկն արագօրէն կը բարձրանայ։ Եղեգէ նաւակին եզրին վրայ կանգուն, մէկ ձեռքով պարաններուն կառչած, մինչ միւսովը իր թաղեայ գլխարկը կը շարժէ, օդանաւորդը, կը քսմնեցունէ զանոնք որ տակաւին իրեն կը հետեւին աչուըներով։ Իր մանկամարդ կինը չի ծըգեր իր զուարթութիւնը և վարդի փունջը կը շարժէ։

Ժամը չորսին օդապարիկը կը հեռանայ կ՚աննետի երկինքի կապոյտ անհունութեան մէջ, ուր արդեօք ի՛նչ անճառ հեշտութեամբ փոխանակուեցաւ ամուսնական առաջին համբոյրն․․․ Անուշ երազ մը չէ՞ այս։

Բայց ամենէն աւելի սքանչանքի և հիացումի արժանի չէ՞ այդ քաջարի կինն որ, ըստ տրամադրութեան ամուսնական օրինագրքի, ամենուրեք կը հետեւի իր ամուսնոյն։

Երեւակայեցէք որ մեր մէջ նորապսակ ամուսին մը առաջարկէր իր կնոջ մեղրալուսինն օդին մէջ կատարելու։

Հարիւրին իննսունն հաւանականութիւն չկա՞յ որ նորապսակ կինն անմիջապէս բաժնուի իր ամուսինէն։

ԶՈՒԱՐՃԱԼԻՔ

Մարդ մը հանրակառք մը կեցնելով ներս մտնել ուզեց.

Կառուղիղը. — Ներսը լեցուն է, բայց վրան շատ տեղ կայ։

Մարդը. — Ան ալ միեւնոյն տեղը կ՚երթա՞յ։

* * *

Այրը. — Երբեք դիտա՞ծ ես, սիրելիս, թէ բարձր ձայնով խօսող մարդ մը ընդհանրապէս տգէտ կ՚ըլլայ։

Կինը. — Այո, բայց կամաց խօսէ քիչ մը, խուլ չեմ։

* * *

— Ի՞նչ կը կարդաք, Պ. Դ․․․։

— Լողալ չգիտցողներուն համար շատ օգտակար գիրք մը։

— Ի՞նչ կը գրէ։

— Երբոր ծովը ինաս, միակ ընելիք բան մը ունիս. կը բանաս 57րդ էջը, հըրահանգները կը կարդաս և կազատիս։

* * *

Հայրը. — Լեւոնիկ, կը տեսնե՞ս այդ անցնող պարոնը։ Իրմէ օրինակ առնելու ես։ Առաջին անգամ մէկ շապիկով մը Լոնտոն եկաւ, բայց հիմա միլիոնատէր մ՚է։

Լեւոնիկ (հետաքրքրութեամբ). — Հայրիկ, հիմա քանի՞ շապիկ հագած է։

Տ. Ս. Մ.

ՔՐԷՄ ՍԻՄՕՆ
ՍԻՄՕՆԻ ՓՈՇԻ
ՔՐԷՄ ՍԻՄՕՆԻ ՕՃԱՌ

Յանձնարարուած Բարիզի, Վիէննայի, Լոնտոնի, Պերլինի, Նիւ-Եորքի բժիշկներէն։

Ամենէն վայելչասէր կանանց կողմէ ընդունուած այս նիւթեր, նրբութեամբ և ընտիր անուշահոտութեամբ պատրաստուած, կը ճերմկցունեն դէմքի և ձեռաց վերնամաշկը, եւ անբաղդատելի կակուղութիւն մը կուտան մորթին և կ՚անհետացունեն մորթին վրայ՝ ցուրտէն արեւէն եւ ծովու օդէն առրուած գոյները։

ՍԻՄՕՆ, Բրօվանս փողոց, 36, ՓԱՐԻԶ

Դեղարանք, հոտավաճառք, վաճառանոցք և ՚ն

ՍԳՈԴԻ ՄՕՌԻԻ ՋԿԱՆ ՕՃԱՐԱԿ

Խըլօղզ, Կ. Պոլիս, 3 դեկտ. 188-

Պարոնայք Սգոդ և Պօուն,

Կը ցաւիմ որ պաշտօնական գիրքովս կարող չեմ փորձեր ընել, այլ համաձայն ուրիշներու փորձերուն և այն բժշկաց որոց պաշտօն յանձնեցի փորձել զայն մեր հիւանդանոցաց մէջ, կը յայտարարեմ որ Ձ՚Մօրիւ ձկան իւղն, իր այդ վիճակին մէջ գիրցնելով, և մարսուելով, կը համապատասխանէ այն յատկութեանց զորս ախտաբուժական գիտութիւնն ի վաղուց անտի հաշւած է, մանաւանդ այդ յանջող պատրաստութեան մէջ։

ՏՐ Ս. Ս. ՄԱՎՐՈՅԷՆԻ ՓԱՇԱ
Բժիշկ Վեհ. Սուլթանին

ԻԼԱՆ

ԽԱԶԻՆԷՅԻ ԽԱՍՍԱՅԻ ՇԱՀԱՆԷ

Խազինէյի Խասսանըն ալընաճագ օլան իքի նեֆ գուրու ֆասուլիա իլէ նօհուտըն մինագասասըննա պաշլանըլաճաղընտան, իթխալա թալիպ օլանլարըն բազար վէ չարշէնպէհ կիւնլէրի Խազինէյի միւշարիլէյհա միւրաճաաթ իթմէլէրի իլան օլունուր։

12 աղուսթօս 308   1—3

ԻԼԱՆ

18,000 ատէտ Մարսիլիա քիրէմիտի թախմինէն 1000 թօբրա, Սու քիրէճի միւխթէլիֆ նօմէրօսա, 20 վարիլ չինքօ, 500 ատէտ չէքիտանէ թահթաը վէ տիկէր նէվ պապը՝ քէրէսթէլէր, 150 ատէտ օրթա պօյ Պարթըն համըլը։

Հալպալը Ջրաաթ մէքթէպի իչիւն պահասէ մունհարրէր լէվազըմ իլէ Ջրաաթ Պանքասը պինասը իչիւն տօղրամախա միւթէալլիք պազը խըմաթ միւթէֆէրրիգէն վէ միւթէմէաճէն մինագասաեա գօնուլմուշ վէ մահը հալը Ռումինին 17ինճի բազար իրթէսի կիւնիւ սաաթ 9տա գարարը վիրիլիպ 24 սաաթ գարփընտա 100տէ 5 թէնզիլ օլունմադըղը հալտէ գապուլ օլունարագ իհալէի գաթիյէսինին իճրասը մուգարրէր պուլունմուշ օլտուղունտան թալիպ օլանլարըն եէվմի մէզքիւրէ գատար Նաֆաա տայիրէսինտէ Զ.աաթ Պանքասը խուս.էի մէրքէզիյէսինէ միւրաճաաթ իյլէմէլէրի իլան օլունուր։

11 աղուսթօս 308   3—3

Բէըլ

Հալքալը Ջրաաթ Մէքթէպի իչիւն միւպայեասը իգթիզա իտէն ալէթ վէ էտէվաթը գըրախլէքէնին չէհը ծարիի Ռումինին 15ինճի ճիւմաա իրթէսի կիւնի մէվզըի միւնագասայա վազը մուգարրէր օլտուղունտան վէ մահը մէզքիւրըն 22ինճի ճիւմաա իրթէսի կիւնիւ սաաթ 9տա գարարը վիրիլիպ 24 սաաթ միւրուրինէ գատար 100տէ 5 թէնզիլ գապուլ օլունաճաղընտան. ալէթ վէ էտէվաթը մէզքիւրէյի պէյէ թալիպ օլանլարըն միւտտէթի մէզքիւրէ գարփընտա Թիճարէթ վէ Նաֆաա Նէզարէթինտէ գօմիսիօնը մախսուսընա միւրաճաաթ իթմէլէրի իլան օլունուր։

11 աղուսթօս 308   3—3

ԻԼԱՆ ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Հէյման թէյլիմ օլունմագ իւզրէ միւպայեա օլունաճագ օլան 300 000 գըյէէ սաթրիգին պէհէր գըյէսի 40 փարաեա թալիպի զուհուր էթմիշ օլուպ, աղուսթօսը Ռումինին 15ինճի ճումաա իրթէսի կիւնիւ պիլ միւնագասա գարարը գաթիսի վիրիլէճէկի վէ իրթէսի կիւնիւ 100տէ 5 թէնզիլի գապուլ օլունաճաղը ճիհէթլէ իթխալ սընա թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթ տայիրէսինէ կէլմէլէրի։

Նօ. 17   1—3

Նիզամիյէ Լըզըմ անպարը իչիւն 1 սէնէլիք օլմագ իւզրէ միւպայեա օլունաճագ օլան 2 1/3 միլիոն գըյէտէն 3 000,000 գըյէէ գատար Մըսըր բիրինճինին իթասընա թալիպ օլան վէ չէրայիթինի անլամագ իսթէյէնլէրին թարիխը իլանտէն իթիպարէն 1 հաֆթաեա գատար մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթ տայիրէ սինէ կէլմէլէրի։

Նօ. 18   1—3

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՔՈՆՍՈԼԻՏԻ ՊԱՐՏՔ

1881 Դեկտեմբեր 8|20ի Կայսերական Խրատէով թողեալ հասոյթք

Ժ. ՏԱՐԵՇՐՋԱՆ-ՅՈՒԼԻՍ 1892

	ՀԱՍՈՅԹՔ	Զուտ հասոյթ գանձուած վարչ. Դրուշ		Ընդհ. տնօրէնութեան կողմէ վճարեալ ծախք Դրուշ		Զուտ հասոյթք Գաւառական եւ կեդրոնական վարչութեան Օսմ ոսկի		Գումար Նախորդ ամիսներէն Օսմ. ոսկի		Գումար մինչեւ 1891 Յուլ. 31 Օսմ. ոսկի		Գումար մինչեւ 1890 Յուլ. 30 Օսմ. ոսկի	
[illegible]	Ծխախոտ (յանձնեալ տրոց գանձումն)	10,281,741	11										
	Աղ												
	Դրոշմ												
	Ոգելից ըմպելիք												
	Ձկնորսք												
	Մետաքս												
	Ընդհ. Տնօրէնութեան վճարած ծախքերը	261,711	86										
	Զուտ հասոյթք	10,020,029	25	98,327	89			361,801	96	460,129	85	408,720	59
[illegible]	Հասոյթք Րէժիէն							375,000	...	375,000	...	375,000	...
[illegible]	Հարկ Պուլկարիոյ փ. ո՛ ամենայն ծխախոտի տասանորդէն առնուելիք 100,000 Օսմ. լիրայով՝ մինչեւ ցորչափ յիշեալ հարկին	1,181,952	01	11,573	78			38,663	61	50,239	39	48,338	13
	Յաւելուած Կիպրոսի հասոյթից փոխանակեալ ծխախոտի տասանորդին յաւելուածով, կամ Մաքսատան վրայ փոխանակագրէ գոյանալիք 130,000 Օսմ. լիրայով												
	Արեւելեան Ռումելիի տարեկան հարկէն			......	...			25,337	72	25,337	72	50,675	44
	Թէմէթթիւի տուրք, Մաքսատունէն փոխանակագրով վճարելի			......									
	Սերպիոյ, Գարատաղի, Պուլկարիոյ և Յունաստանի բաժին ինկած պարտք	......	...	......	...	......					...	......	...
	Գումար	11,201,981	26	......	...	109,903	67	800,803	29	910,706	96	882,734	16
[illegible]	Պարտատ դրամներէ առնուած շահ	......	...	......	...	......		......	...	......	...	......	...
	Լումայաշահ (աժիօ) դրամոց փոխանակութեան վրայ			......	...							+ 293	01
	Ընդհ. գումար	11,201,981	26	......	...	109,903	67	800,803	29	910,706	96	......	...
	Նոյն շրջանի 1890—91	10,188,797	04	......	...	99,791	28	783,235	89	......	...	883,027	17

	Դրուշ		Օսմ. ոսկի		Օսմ. ոսկի		Օսմ. ոսկի	
Վճարեալ գումարք Կայսերական հրամանին 10 և երկու յօդուածներով նախատեսեալ արժեթղթերուն ի հաշիւ Քօնսօլիտէ պարտուց տոկոսին համար Եւրոպա ղրկուած և Կ. Պոլիս վճարուած գումարք	......	...	696,766	35	......	...	795,004	30
Օսմանեան Ընդհանուր Պարտուց Վարչական Խորհրդին ընդհանուր ծախք	......	...	12,681	26	......	...	12,216	32
Օսմ. կայսերական Պանքայի դրուած ոսկեդրամ	......	...	190,657	14	......	...	42,380	28
» » » փոխանակելի դրամ	1,076,689	81	10,483	46	......	...	33,341	15
Կ՚ դրամական վարչութեան սնտուկին մէջ ոսկեդրամ	......		......		......	...	......	
» » փոխանակելի դրամ	11,780	73	118	55	......	...	85	12
					910,706	96	883,027	17

Վաւերացեալ ճշդութիւնն ըստ տումարաց

Կ. Պոլիս, 6|18 Օգոստ. 1892 (Ստ.)

Ի Դիմաց Վարչական Խորհրդոյ

Նախագահ   Խորհրդական պատուիրակ

(Ստ.) Վ. ՔԱՑԼԱՐՏ   ՍԻՄՕՆՏԷԴԻ

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳՂԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգղ. Ոսկի 1,000,000 «ՖԻՆԻՔՍ» Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ աւելի քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետեարք Անգղիոյ ամենահարուստ և համբաւաւոր դրամատէրներ են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 18,000,000 Անգղ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասուց համար։ 34

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակի՝ կառուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ստորագրելոցս, որք ունին լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասներն։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ ծովու եզերաց

Թիւ 11։ և 12, Սանտալճը խան, Ղալաթիա, Աւստրիական թղթատան վերեւ

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Ֆռանք	8,000,000
Պահեստի դրամ ցվերջ յունիս 1890	»	6,165,860
Տարեկան հասոյթ » » »	»	14,135,925

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և սոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք։

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ՖՐԱՆՔՖՕՐԹՈՒԱԶ

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ ֆռանք 6,250,000 Պահեստի դրամ ֆռանք 1,270,300

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց վրայ բեռցուած վաճառքներ, ինչպէս նաև թղթատարական և փոխադրական ընկերութեանց յանձնուած թանկագին նիւթեր և դրամ պարունակող ծրարներ խիստ նպաստաւոր պայմանօք և սակագնօք։ Սոյն նիւթերու վրայ մեծաքանակ գումարներ կարենալ ապահովագրելու համար Ընկերութիւնս միացած է եւրոպեան 13 լուրջ ապահովագրական հաստատութեանց հետ որոց դրամագլուխ ու պահեստի դրամն է Աւելի քան 100,000,000 ֆռանք

Լիազօր ներկայացուցիչ համայն Թուրքիոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ-Գաբու, Անանիատիս խան. 12, 13, 14.

ԻԼԱՆ ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Տայիրէի ասքերիեէ ագարաթընտան Պալաթ իսկէլէսինտէ քալաֆաթ մահալի վէ քէպիր մաղազա վէ գահվէխանէնին միւտդէթ իճարը միւնգազի օլտուղունտան իսթիճարէ Թալիպ օլանլարըն Թարիխը իլանտէն իթիպարէն իչպու աղուսթօսըն 20 սինէ տէկին Մուհասէպաթ տայիրէսի շիւպէի մախսուսէսինէ միւրաճաաթ իթմէլէրի։ Նօ. 12 2—3

Նիզամիյէ սարաճխանէ անպարընտա միւթէրագիմ վէ մէվճուտ քէօհնէ վէ խըթխըալէ ղայրը սալիհ էշիաի սարաճիէէ իլէ քէօսէլէ վէ սայիրէ գըրընթըլարընըն անպարը մէզքիւրտէ միւզայէտէյէ իճրա օլունուպ Ֆիրուխթ օլունաճաղընտան իշթիրաեա Թալիպ օլանլարըն Թարիխը իլանտէն իթիպարէն 15 կիւն նիհայէթինէ գատար պէհէր կիւն անպարը մէզքիւրէ միւրաճաաթ իթմէլէրի։

Նօ. 13 2—3

Սիվաստա պուլունան ասաքիրի Շահանէնին 1 սէնէլիք իտարէսի իչիւն միւգթազի օլուպ մահալինճէ միւնագասաեա վազ օլունան էրզագ վէ սայիրէտէն գօհուն էթինին 83, սըղըր էթինին 56, պուլկուրըն 30, էրզին 82, սատէնին 283, սօղանըն 20, րուղէնը զէյթին 270, մօմըն 160, սապօնըն 160, հաթապըն 3 5 սամանըն 6, կաղըն 55, չէքէրին 104, գուրու իւզիւմին 61, գուրու Ֆասուլեանըն 30 փարա Ֆիյաթլարը իլէ մահալի Թալիպլէրի էօհտէսինտէ օլտուղունտան պուրաճա Թէնզիլ Ֆիյաթ իլէ իթասընա Թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթը ումումիյէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի։ Նօ. 14 2—3

Սամսօնտա պուլունան ասաքիրի Շահանէնին 1 սէնէլիք իտարէսինէ միւգթազի օլուպ մահալինճէ մէվգըի միւնագասաեա վազ օլունան էրզագ վէ սայիրէտէն նանը ազիզին 24, 25, սօղանըն 42, 75, սապօնըն 139, կաղըն 39, հաթապըն 5, 25, քէօմիւրին 14, գուրու Ֆասուլեանըն 42, 70, նօհուտըն 42, 75, րուղէնը զէյթին 200, խըսպարմաչէթին 290, չայիրին 43, սամանըն 18 փարա Ֆիյաթլար իլէ մահալի Թալիպլէրի էօհտէսինտէ օլտուղունտան պուրաճա Թէնզիլը Ֆիյաթ իլէ իթասընա Թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթը ումումիյէ տայիրէսընէ կէլմէլէրի։ Նօ. 15 2—3

Պալու գազասընտա պուլունան 2 պէօլիւք ասաքիրի Շահանէնին 1 սէնէլիք իտարէսի իչիւն մահալինճէ մէվգըի միւնագասաեա գօնուլան էրզագ վէ սայիրէտէն նանը ազիզին 66, էրզին 79, սատէնին 431, Թուզըն 20, սօղանըն 12, իւզիւմին 75, սամանըն 6, չայիրին 24, սապօնըն 200, չէքէրին 120, Ֆասուլեանըն 26, մօմըն 140, կաղըն 90, հաթապըն 2, 60, մահալի Թալէպի էօհտէսինտէսինտէ օլտուղունտան, պուրաճա Թէնզիլ Ֆիյաթ իլէ իթասընա Թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթը ումումիյէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի։

Նօ. 16 2—3

SANTAL DE MIDY

ԴԵՂԱԳՈՐԾ Ի ԲԱՐԻԶ

Պէտք չի թողուր Քօբայի, Քիւպէպի, կաղղուրիչ հեղուկներու։ Կը բժշկէ 48 ժամուան մէջ տարափոխիկ հիւանդութիւնները. — մէն մի դեղահատ կը կրէ սոյն անունը սեւ տառերով։ MIDY

Բարիզ, 8, Վիվիէն փողոց, 8։

OREZZA

Հանքային ջուր երկաթախառն թթուածով, ամենէն հարուստ երկաթի եւ ածխաթթուի մասին։

ԱՅՍ ՋՈՒՐ ՄՐՑԱԿԻՑ ՉՈՒՆԻ

ՍՏԱՄՈՔՍԱՑԱՒԵՐՈՒ—ՏԵՆԴԵՐՈՒ—ՔԼՈՐՈԶԻ—ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԵԱՆՑ ԵՒ ԱՐԵԱՆ ՆՈՒԱԶՈՒԹԵՆԷ

ՅԱՌԱՋ ԵԿԱԾ ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ ԲՈՒԺՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

EMULSION SCOTT

(ՍԳՈԹԻ ԷՄԸԼՇԸՆ)

ՄՈՐՈՒԻ ՁԿԱՆ ՁՈՒՏ ԻՒՂ,

Իփոֆոսֆիթ օֆ լայմ և սօտայով

Պատրաստեալ ձեռամբ ՍԳՈԹԻ և ՊՕՈՒՆԻ ի Նիւ-Եօրք։

Կաթին չափ ախորժահամ է

Մորթէ ձկան հաւմ իւղի բոլոր յատկութիւններէն զատ, իբոֆոսֆիդներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ Թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոյլերը
Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճղճմութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, ախորժ համ ու հոտ ունի, դիւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն։

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով։

Գործակատարք ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄՄԸՐ ԵՒ ՀԻՐԵԱԼ.

Լ'ԷՔՕՆՕՄԻ ԷՆԹԷՐՆԱՍԻՕՆԱԼ

L'ECONOMIE INTERNATIONALE

ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԻՒՆ, ՏՆՏԵՍՈՒԹԻՒՆ, ՀԱՐՍՏՈՒԹԻՒՆ

Ապահովագրական փոխադարձ ընկերութիւն վասն վերակազմութեան դրամագլխոյ

Հաստատեալ Գաղղիոյ Հանրապետութեան 1868 յունվար 22 հրամանագրոյն համեմատ

ԿԸ ԳՈՐԾԷ ԸՆԴ ՀՍԿՈՂՈՒԹԵԱՄԲ ԳԱՂՂԻՈՅ ՏԷՐՈՒԹԵԱՆ

Ամեն ոք գիտէ խնայողութեան կարեւորութիւնը, բայց շատ անգամ դըմնալով մեր խնայած և աւելցուցած ստակներն ընդունող յատուկ հաստատութիւններ, կը կորսնցնենք դրամագլուխ մը կազմելու առիթն և հազար ու մէկ պատճառներ գտնելով՝ մեր խնայածստակներն յումպէտս կը վատնենք։

Փոքր գումարներով դրամագլուխ մը կազմելն ալ դժուարին և գրեթէ անկարելի է, եթէ այսպիսի ընկերութեան մը հետ մասնաւոր կապակցութիւն մը չունենանք։

Ահաւասիկ «Լ'էքօնօմի էնթէռնասիօնալ» ընկերութիւնն որուն փոքր գումարներ, այսինքն ամիսը հինգ, տասը եւն վճարելով, ապագային մեր ձեռքը կ'ունենանք համեստ դրամագլուխ մը։

ԱՌԻԹԷՆ ՕԳՏՈՒԻՆՔ 265

Աւելի մանրամասն տեղեկութիւն ուզող և բաժանորդագրուիլ փափաքողները կը հրաւիրուին դիմել ի Սիրքէճի, հանրային պարտուց պաշտօնատան դիմացը, Կիւլպէնկեան խան, Թիւ 26-27. ընդհանուր տնօրէն Բ. ՇԷՀԻՐԼԵԱՆԻ կամ ընդհանուր քննիչ ԱՆԻՔՍՈՍ ԱՀԱՐՕՆԵԱՆԻ։

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՔԵԱՆ

Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսէյլոյ և Պաթումի միջեւ կանոնաւորապէս բանող

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,

Ա. կարգ 245 Ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղղակի և սուղ սակագրութիւն Նաւողչէի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն ԹԻՄՈԹԷ ՐԷՊՈՒԼ Մումհանէ Սիթէ Ֆրանսէզ

5

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվըրբուլէ և Միջերկրականի միջեւ բանող շոգենաւք

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Քանտօրիա	4200	Սֆինքս	3000
Ֆերոա	4000	Օռայրի	3000
Օսմանլի	4000	Նեբթիւն	3000
Սեսոսդրիս	3250	Բերա	3000
Թիպէ	3250	Լօթիւս	800
Մեմֆիս	3250	Օլինթոս	800
Մարէօթիս	3250	Սեթի	700

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և Ընկ.
Ուիթոլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
31, Ճէյմս Սդրիթ Լիվրբուլ

ՌՈՅԱԼ ԷՔՍՉԷՆՃ

ԱՍԻՒՐԱՆՍ ՔՈՐՓՕՐԷՇԸՆ

ԱՄԵՆԷՆ ՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԷՆ ՄԵԾ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ԼՈՆՏՈՆ 1720 ԻՆ

Դրամագլուխ աւելի քան	Անգլ. ոսկի	4,000,000
Ցարդ հրդեհի արկածից համար տուած է	»	35,000,000

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ քարաշէն և փայտաշէն ամեն տեսակ կալուածներ, կահ կարասիք և ապրանք։

Վճարումնք ամենայն կանոնաւորութեամբ և մանաւանդ առանց որ եւ իցէ ՁԵՂՋԻ կը կատարուին։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւն առնուլ փափաքողք կը հրաւիրուին դիմել առ Ընդհանուր գործակալս Ճ. Վ. ՈՒԻԹԱԼ ԵՒ ԸՆԿ. Պահճէ Գաբու, Մէյտանճըք սօքաք, Ուիթալ խան։

140

ՔԻՒՆԱՐՏ (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Ութ օրը երկու անգամ կը բանի Լիվըրբուլէ և Ամերիկայէ միջեւ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ումպրիա	7718	Գաթալօնիա	4845
Էդրուրիա	7718	Պօթնիա	4531
Սէրվիա	7391	Սամարիա	3574
Աուրանիա	7268	Մարաթոն	2403
Բավոնիա	5557	Ալկա	2393
Սէֆալօնիա	5517	Սարակոսա	2166
Կալլիա	4809	Թարիֆա	2246
Սիթիա	4557	Բալմիրա	2144
Ալէբբօ	3,43	Թրինիտատ	899
Քէտար	1876	Մօրօքօ	1855
Շերպուրկ	1614		

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՕԼԻ գործակալ
Thomas C. Joly
Ավէօֆօղլու խան Թիւ 11
17 Ղալաթիա

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ ՃԱՆԱՊԱՐՀՈՐԴ № 8

ԳԻԾ Կ. ՊՈԼԻՍ—ԱԴՐԻԱՆՈՒՊՈԼԻՍ—ՊԵԼԼՈՎԱ

Արեւ. ճեպն. Թ. 2 Բշ. Եշ. Ա.	Կուխ. ճ-մբ. Թ. 4 Ամ. օր Ա Բ Գ	Կուխ. խառն Թ. 62 Ամ. օր Ա Բ Գ	Կուխ. խառն Թ. 132 Բշ. Եշ. Ա Բ Գ	Կուխ. խառն Թ. 1242 Ա Բ Գ	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կուխ. խառն Թ. 123 Ա Բ Գ	Կուխ. խառն Թ. 131 Տշ. Շբ. Ա Բ Գ	Կուխ. խառն Թ. 61 Ամ. օր Ա Բ Գ	Կուխ. ճամբ. Թ. 7 Ամ. օր Ա Բ Գ	Արեւ. ճեպն. Թ. 1 Տշ. Շբ. Ա.
ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.		ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
7 20	8 15	6 30			Մէկ. Կ. ՊՈԼԻՍ .... ժմ.			8 32	8 22	4 00
		6 41			Գում-գաբու			8 23		
		6 53			Եետի-գուլէ			8 07		
		7 12			Մագրիգիւղ			7 44		
		7 26			Այաթեֆանոս			7 22		
		7 45			Քիւչիւք-Չեքմեճէ			7 07		
		8 29			Սբարթա-գուլէ			6 22		
	9 33	9 05			Հատըմքէօյ			5 56	6 58	
		9 43			Չաթալճա			4 53	6 17	1 50
9 58	10 51	10 25			Գապաքճէ			4 20		
		11 27			Սինէքլի			3 29		
	12 12	12 09			ժմ. Չերքեզքէօյ մեկնում			2 37	4 38	12 09
	12 14	12 40			մկ. Չերքեզքէօյ ժամանում			2 12	4 33	12 04
12 04	12 56	1 41			Չօրլու			1 26	3 56	
		2 33			Մուրաթլը—Քէօրքէլի			12 26		
		3 05			Սեյտլէր—Չիֆթլիք			11 53		
	2 28	3 44			Լիւլէ—Պուրկազ			11 16	2 26	
2 05	2 55	4 30			Պապա—Էսքի			10 39	2 00	9 33
		5 13			Բապլօ-քէօյ			9 40		
	3 58	6 08			Ուզուն—Քէօբրիւ			8 56		
	4 16	6 47			Գուլէլի—Պուրկազ			7 46	12 50	
		7 12			Ուրլի			7 14	12 31	8 09
4 21	5 09	7 39			ժմ. ԱԴՐ. ՊՈԼԻՍ մկ.			6 25	11 37	7 14
4 29	5 19		3 15		մկ. ԱԴՐ. ՊՈԼԻՍ ժմ.		1 25		11 22	7 09
			4 07		Գառըքէօյ		12 32			
5 23	6 12		4 57		ժմ. Մուսթաֆա բաշա մկ.		11 39		10 27	6 12
5 31	6 32		5 17		մկ. Մուսթաֆա բաշա ժմ.		11 19		10 02	6 07
6 14	7 13		6 35		ժմ. Հարմանլը մկ.		9 54		9 19	5 23
6 20	7 38		6 53		մկ. Հարմանլը ժմ.		8 48		8 59	5 18
	8 01		7 38		ժմ. Թըրնովա-Սէյմէնի մկ.		8 01		8 35	4 55
	8 11			10 50	մկ. Թըրնովա-Սէյմէնի ժմ.	12 50			8 25	4 48
	8 47			11 50	Գայաճըք—Հասքէօյ	12 06			7 52	
	9 34			1 07	Եէնի—Մահալլէ	10 50			7 05	
8 38	9 59			1 49	Եարապոլը	9 58			6 39	3 06
	10 25			2 24	Գաթօնիյօ—Սթանիմաք	9 04			6 14	
9 23	10 44			2 49	ժմ. Ֆիլիպէ մկ.	8 25			5 54	2 17
9 33	11 04			3 20	մկ. Ֆիլիպէ ժմ.	7 51			5 34	2 12
	11 58			4 41	Թաթար Բազարճըք մկ.	6 45			4 43	
	12 22			5 12	ժմ. Յարամպէյ մկ.	6 00			4 17	
	12 23				մկ. Յարամպէյ ժմ.				4 16	
11 10	12 44				ժմ. Պելլովա մկ.				4 01	12 44
3 20	4 29				Սօֆիա				12 34	15
2 10	9 30				Նիշ				5 51	920
8 45	4 48				Պելկրատ				10 55	30
9 40	1 20				Պուտապեշթ				2 40	2 57
3 16	7 20				Վիեննա մկ.				8 30	8 30

ԴԻՏՈՂՈՒԹԻՒՆՔ

1. Ստորագծեալ վայրկեանները կը ցուցնեն իրիկուան ժամը 6ին և առաւօտեան ժամը 5.59ի միջեւ եղած գիշերուան ժամանակը։

2.—Կ. Պոլսոյ արուարձանաց ժամանակացոյցը մասնաւոր ցուցակ մըն է եղած։

3.—Ձախակողմի սիւնակաց մէջ կառախմբոց մեկնման ժամանակը պէտք է կարդալ վերէն վար, և աջակողմի սիւնակաց մէջ վարէն վեր։

4.—Թիւ 321 «խառն կառախումբը» ի Թրնովա—Սէյմէնի կը հաղորդակցի 7 Թիւ «պայմանադրական կառախմբին» հետ։

5.—Թիւ 322 «խառն կառախումբը» ի Թրնովա—Սէյմէնի կը հաղորդակցի Թիւ 4 «պայմանադրական կառախմբին» և Թիւ 131 «խառն կառախմբին հետ։

6.—Թիւ 621 խառն կառախումբը Ըսկիւպի մէջ կը հաղորդակցի՝ Ջիպէֆչէ գացող Թիւ 522 եւ Սէլանիկ գացող Թիւ 513 խառն կառախմբոց հետ։

7.—Մասնաւոր վարձ մը սահմանուած է Թիւ 7 և 4 պայմանադրական կառախմբոց, արեւելեան ճեպընթացին չերթալու օրերն, այսինքն.

Կ. Պոլսէն մեկնող Թիւ 4 կառախմբին) կիրակի, երեքշաբթի, չորեքշաբթի ուրբաթ և շաբաթ օրերը

Պելլովայէն մեկնող Թիւ 7 կառախմբին) կիրակի, երկուշաբթի, չորեքշաբթի, հինգշաբթի եւ շաբաթ օրերը

Ուղեւորք կրնան դառնալ ի կիր առնուլ յաւելուածական սակ մը վճարելով.

Ա. կարգ Բ. կարգ
Ֆր. 10.— Ֆր. 7.— Կ. Պոլսէն Ադր. Պոլսոյ համար կամ փոխադարձաբար
,, 12.— ,, 9.— Կ. Պոլսէ Ֆիլիպէ Պելլովայի համար կամ փոխադարձաբար

8.—Արեւելեան Եւրոպայի ժամանակը [Ա. Ե. Ժ.] 4 վայրկեան առաջ է Կ. Պոլսոյ տեղական ժամուն վրայ։

9.—Միջին Եւրոպայի ժամանակը [Մ. Ե. Ժ.] 32 վայրկեան ետք է Սէլանիկի ժամուն վրայ։

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

ԳԻԾ ՍԷԼԱՆԻԿ—ԻՒՍՔԻՒԲ—ՍՊԷՑՉԷ

Կուխմբ. խառն Թ. 512 ամէն օր ժ. վ.	Կուխմբ. խառն Թիւ 522 ամէն օր ժ. վ.	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կուխմբ. խառն Թիւ 523 ամէն օր ժ. վ.	Կուխմբ. խառն Թիւ [illegible] ամէն օր ժ. վ.
5 10		Սէլանիկ (Պիւֆէ) ... ժմ.		10 18
5 44		Թօբսին .... մեկ		9 41
6 21		Ամաթօվօ		9 04
6 43		Քարասուլու		8 41
6 53		Կիւմէնճէ		8 31
7 31		Կէօրկէլի		7 39
8 05		Միրօվչէ		7 18
8 17		Սթրումիցա		7 06
8 47		Տէմիրգաբու (Պիւֆէ) ժմ.		6 32
8 57		Տէմիրգաբու (Պիւֆէ) մկ.		6 17
9 42		Քրիվօլագ		5 43
10 21		Վէնից—Կրացքօ		5 00
11 08		Քէօբրիւլիւ ժմ.		4 10
11 18		Քէօբրիւլիւ մկ.		4 00
12 06		Ջելէնիքօ		3 17
12 42	1 06	ԻՒՍՔԻՒԲ (Պիւֆէ) ժամ.	2 20	2 41
	1 47	ԻՒՍՔԻՒԲ (Պիւֆէ) մեկ.		
	2 42	Ածառլար	1 44	
	3 15	Գումանօվա	1 07	
	3 43	Թապանօֆչէ	12 29	
	3 56	Բրէշօվա	12 04	
	4 21	Պուգաոովչէ	11 46	
	4 34	Պուլիէնէվչէ	11 16	
		Ջիպէֆչէ	11 00	
	9 35	Նիշ	5 31	
	4 48	Պելկրատ	10 58	
	1 20	Պուտապեշթ	2 40	
	7 20	Վիեննա մեկ.	8 30	

ԳԻԾ ԻՒՍԿԻՒԲ—ՄԻԹՐՕՎԻՑԱ

Կուխմբ. խառն Թիւ 622 Բշ. Գշ. Ուր. ժ. վ.	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կուխմ. խառն Թիւ 621 Տշ. Եշ. Շբ. ժ. վ.
7 15	Իւսքիւբ (Պիւֆէ) ժամ	12 29
8 22	Էլէշան .... մեկ.	11 36
9 17	Քաչանիք	10 59
10 27	Վէռիզօվից	10 12
11 20	Լիբլիան	9 11
12 12	Բրիշթինա	8 16
12 58	Վուչիթրն	7 22
1 15	Միթրօվիցա մկ.	7 00

ԹԸՐՆՕՎԱ—ՍԷՅՄԷՆԼԻ—ԵԱՄՊՕԼՈՒ

Կուխ. խառն Թ. 321 Բշ. Եշ. Ա Բ Գ	Կուխ. խառն Թ. 323 Կիր. Ա Բ Գ	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կուխ. խառն Թ. 322 Դշ. Ուր. Ա Բ Գ	Կուխ. խառն Թ. 324 Բշ. Ա Բ Գ
9 15	1 40	մկ. Թրնվ. Սէյմէնի ժմ.	7 20	9 48
9 58	2 25	Գարաբունար	6 46	9 15
11 05	3 32	Բօնէ—Միհալէսի	5 43	8 14
12 13	4 43	Եէնի—Զաղրա	4 42	7 09
1 11	5 41	Օլիֆօ—Քրմանլը	3 41	6 13
2 00	6 30	Եամպօլու ժմ.	2 40	5 10
6 58		ժմ. Պուրկազ մկ.	9 40	

ԱԴՐԻԱՆՈՒՊՈԼԻՍ—ՏԷՏԷ ԱՂԱՃ

Կուխ. խառն Թ. 221 Բշ. Գշ. և Ուր. Ա Բ Գ	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կուխ. խառն Թ. 222 Գշ. Եշ. և Շբ. Ա Բ Գ
7 51	մկ. Ա. Պոլիս .... ժամ.	6 53
8 47	Ուրլի	5 58
9 33	Գուլէլի — Պուրկազ	5 30
10 10	Տիմէթօքա	4 38
11 22	Սուֆլի	3 31
12 20	Փիոթքէյի	2 31
1 21	Ֆէրրէ	1 29
2 22	ժմ. Տէտէ—Աղաճ ...... մկ.	12 20